

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

**Analýza nákladů a výnosů ve vybraném
podnikatelském subjektu**

Cost-benefit analysis in a selected business entity

Adriana Beková

Plzeň 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Analýza nákladů a výnosů ve vybraném podnikatelském subjektu“

vypracoval/a samostatně pod odborným dohledem vedoucí/vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne 28. března 2023

v. r. Adriana Beková

Zásady pro vypracování práce

1. Definujte náklady a výnosy a proveďte jejich členění
2. Charakterizujte vybraný podnikatelský subjekt
3. Proveďte analýzu nákladů a výnosů ve vybraném podnikatelském subjektu
4. Shrňte provedenou analýzu a na základě výsledků navrhněte případná doporučení

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat paní Ing. Veronice Komorousové, vedoucí bakalářské práce, za odborné vedení, její ochotu a čas, cenné rady a podmětné připomínky, které mně během tvorby této práce poskytovala.

Poděkování patří také společnosti OKULA Nýrsko a. s., zejména panu Ing. Janu Motlíkovi, za možnost zpracovat bakalářskou práci ve spolupráci s touto společností, za poskytnuté informace, ochotu a čas.

Obsah

Úvod	6
1 Cíle a metodika práce	7
2 Náklady	8
2.1 Výkaz zisku a ztráty	8
2.2 Pojetí nákladů	9
2.3 Členění nákladů	11
3 Výnosy a výsledek hospodaření a bod zvratu	17
3.1 Výnosy	17
3.2 Výsledek hospodaření	18
3.3 Analýza bodu zvratu	19
4 Kalkulace	22
4.1 Kalkulační systém	22
4.2 Struktura nákladů v kalkulaci a kalkulační vzorec	24
5 Nástroje pro analýzu nákladů a výnosů	27
5.1 Horizontální analýza	27
5.2 Vertikální analýza	27
5.3 Poměrové ukazatele rentability	28
6 Charakteristika vybraného podniku	30
6.1 Základní informace	30
7 Analýza nákladů, výnosů a výsledku hospodaření	38
7.1 Náklady společnosti	38
7.2 Výnosy společnosti	43
7.3 Obrat dle oborů	46

7.4	Vývoj výsledku hospodaření	47
8	Rozpočty a kalkulace	49
8.1	Rozpočet společnosti	49
8.2	Kalkulace společnosti	51
9	Horizontální a vertikální analýza nákladů a výnosů, analýza rentability podniku OKULA Nýrsko a.s.....	53
9.1	Horizontální analýza – vývoj výnosů	53
9.2	Horizontální analýza – vývoj nákladů	55
9.3	Vertikální analýza – struktura výnosů	57
9.4	Vertikální analýza – struktura nákladů	59
9.5	Analýza rentability.....	61
10	Zhodnocení, návrhy a doporučení.....	63
10.1	Zhodnocení analýzy výnosů	63
10.2	Zhodnocení analýzy nákladů	63
10.3	Tvorba rozpočtů a kalkulací	64
10.4	Problém se zaměstnanci	65
	Závěr	66
	Seznam použitých zdrojů	68
	Seznam tabulek	70
	Seznam obrázků.....	71
	Seznam grafů.....	72
	Seznam zkratk	73
	Seznam příloh.....	74
	Přílohy	

Úvod

Hlavním cílem v každém podniku je maximalizovat svůj dosažený zisk. Toho lze dosáhnout dvěma způsoby – zvýšením výnosů nebo snížením nákladů. Před tím, než dojde v podniku ke snižování nákladů, je důležité náklady rozčlenit dle různých kritérií a následně provést jejich analýzu, aby zjistil, jaké náklady lze snížit bez toho, aby došlo ke snížení objemu nebo kvality produkce.

Bakalářská práce je na téma analýza nákladů a výnosů v konkrétní společnosti. Tato práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část.

V teoretické části budou vysvětleny základní pojmy, které souvisí s tématem bakalářské práce, jako je pojem koncepce výkazu zisku a ztráty, charakteristika nákladů, jejich pojetí a členění. Dále bude provedena deskripce výnosů a jejich rozdělení. Dalším bodem teoretické části bude základní specifikace analýzy nákladů a výnosů. Bude vysvětlen pojem kalkulace a její rozdělení a využití. Následně budou charakterizovány základní ukazatele finanční analýzy, absolutní a poměrové ukazatele, jako je horizontální a vertikální analýza, rentabilita tržeb nebo nákladů.

Praktická část bude rozdělena na dvě sekce. V první části bude představen podnik OKULA Nýrsko, a.s. V další části proběhne členění nákladů a výnosů, které bylo popsáno v teoretické části. Na tu naváže popis vývoje hospodářského výsledku. Součástí praktické části bude i příklad kalkulace konkrétní zakázky a ukázka tabulky plnění rozpočtu za leden 2023.

Dále bude provedena vertikální a horizontální analýza. Cílem těchto analýz bude zjistit hlavní trend ve vývoji hospodaření podniku. Následující část bude věnována jednotlivým ukazatelům rentability, horizontální a vertikální analýzy nákladů a výnosů společnosti.

V závěru praktické části bude zhodnocení celkových výsledků zjištěných poznatků, případně budou navržena řešení a doporučení, která mohou sloužit jako podklad pro další řízení podniku.

1 Cíle a metodika práce

Cíl práce

Hlavním cílem této bakalářské práce je zhodnotit náklady a výnosy společnosti OKULA Nýrsko a.s. Na základě toho budou v této oblasti navržena pro podnik dílčí opatření, která by měla přispět ke zlepšení stávající situace v oblasti řízení nákladů a výnosů podniku.

Metodika práce

V teoretické části bude provedena literární rešerše na téma analýza nákladů a výnosů ve vybraném podnikatelském subjektu, která bude vycházet z domácí a zahraniční odborné literatury.

V praktické části bude provedena deskripce nákladů a výnosů dle druhového a kalkulačního členění společnosti. Následně budou náklady a výnosy analyzovány a komparovány v časové řadě let 2018-2021. Poté bude provedena horizontální a vertikální analýza nákladů a výnosů a analýza rentability. Údaje pro analýzu budou čerpány z výročních zpráv a interních zdrojů společnosti.

2 Náklady

Právní předpisy v České republice přesnou formulaci pojmů nákladů a výnosů nevyjadřují. Hinke (2011) vychází z charakteristiky mezinárodních účetních standardů, kde je náklad definován jako snížení ekonomického prospěchu, který se projeví úbytkem či snížením aktiv nebo zvýšení závazků. Jde o úbytek ekonomického prospěchu, který vede k poklesu vlastního kapitálu jiným způsobem než jeho odčerpáním vlastníky.

Popesko (2016) uvádí, že náklady jsou jako základní ekonomická veličina, kterou chápou jednotlivé skupiny uživatelů odlišně. Můžeme k nim přistupovat z pohledu externího uživatele účetních informací, který je vnímá z pohledu finančního účetnictví, nebo lze k nákladům přistupovat z pohledu interního uživatele účetních informací, z pohledu manažerského účetnictví. To dále rozdělujeme na hodnotové a ekonomické pojetí nákladů.

2.1 Výkaz zisku a ztráty

O nákladech, výnosech a výsledku hospodaření účetní jednotky za dané období podává přehled výkaz zisku a ztráty. Informuje, jak si podnik za určité období vede, zdali se dopracoval k ziskovému nebo ztrátovému výsledku. Je to tzv. odvozený účetní výkaz, protože rozvádí a blíže vymezuje položku uvedenou v rozvaze, výsledek hospodaření běžného účetního období. (Šteker & Otrusinová, 2016, s. 240)

„Podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví v § 7, odstavce 4, uspořádání a označování položek výkazu zisku a ztráty a jejich obsahové vymezení a způsoby oceňování použité v jednom účetním období nesmí účetní jednotky změnit v následujícím účetním období. Účetní jednotky mohou uvedené uspořádání a označování a obsahové vymezení a způsoby oceňování změnit zcela nebo zčásti mezi jednotlivými účetními obdobími jen z důvodů změny předmětu podnikání nebo jiné činnosti anebo z důvodů zpřesnění věrného zobrazení nebo zkvalitnění vypovídací schopnosti účetní závěrky, přičemž informaci o každé takové změně s jejím řádným zdůvodněním jsou povinny uvést v příloze v účetní závěrce.“ (Zákon č. 536/1991 Sb., 2022)

Při realizaci výkazu zisku a ztráty je uplatňován tzv. aktuální princip. To znamená, že veškeré účetní případy, které jsou v něm zaznamenávány, mají věcnou i časovou

souvislost. Jsou vykazovány v období, kdy k hospodářské operaci došlo, bez ohledu na to, zda došlo v daném období k peněžnímu příjmu či výdaji. (Štohl, 2016)

Hinke (2011) uvádí obecná pravidla, která platí pro účtování nákladů a výnosů:

- evidují se narůstajícím způsobem od počátku roku („od nuly“, náklady na straně MD, výnosy na straně D),
- je uplatňován brutto princip,
- uplatňuje se časové rozlišení, které nám zajistí věcnou a časovou srovnatelnost,
- u mnoha položek je vedena analytická evidence.

Tento výkaz může být sestaven v druhovém nebo účelovém členění. Druhové členění výkazu zisku a ztráty sleduje povahu nákladů, zatímco účelové členění sleduje příčinu vzniku nákladů.

2.2 Pojetí nákladů

Popesko a Papadaki (2016) ve své literatuře rozlišují dvě základní pojetí nákladů, které budou vysvětleny v následujících podkapitolách.

Ve finančním účetnictví

Cílem finančního účetnictví je zobrazení podnikatelského procesu z hlediska vyjádření informačních potřeb externích uživatelů (vnější uživatelé, kteří se nepodílejí na řízení firmy, dodavatelé, finanční úřady, potencionální zaměstnanci, investoři atd.). (Král a kol., 2018, s. 22)

Náklady se determinují jako úbytek ekonomického prospěchu, který je dán poklesem aktiv nebo zvýšením závazků, u kterých ve zkoumaném období dochází ke snížení vlastního kapitálu, a to jiným způsobem než výběrem vlastníky. (Král a kol., 2018, s. 52)

Náklady a výnosy, z hlediska finančního účetnictví, účetní jednotka jako celek sleduje ve členění, které umožňuje stanovit základnu pro výpočet daně z příjmu. Vyjadřuje výsledek hospodaření za podnik v podobě, která je předepsaná obecně platnou legislativou. (Lazar., 2001, s. 9)

Jejich systém, obsah i zaměření jsou pevně dány obecně uznávanými účetními zásadami a pravidly, které garantují úplnost vykazovaných účetních informací, jejich spolehlivost,

srovnatelnost v čase a mezi podniky. Jde o Mezinárodní standardy účetního výkaznictví (IFRSTM) včetně Mezinárodních účetních standardů (IASTM) (Fibírová a kol., 2011, s. 27).

V manažerském účetnictví

Synek (2015) popisuje vnitropodnikové neboli manažerské účetnictví jako systém, jehož hlavním úkolem je poskytování informačních dat pro rozhodování řídicích pracovníků. Je adaptováno vnitřním pravidlům a organizace způsobu řízení podniku. Manažerské účetnictví není legislativně regulováno, na rozdíl od finančního účetnictví. Účetní jednotka má rozsáhlé možnosti si zhotovit vlastní formu a podobu tohoto účetního okruhu.

Náklady vychází z charakteristiky jako „hodnotově vyjádřeného, účelného vynaložení ekonomických zdrojů podniku, účelově souvisejícího s ekonomickou činností“.

Základním rysem manažerského pojetí nákladů je účelnost, což znamená, že náklad je vynaložen racionálně a přiměřeně. Dalším rysem je účelovost, jejíž hlavním cílem vynaložení ekonomického zdroje je jeho zhodnocení. K tomu dochází jen při vytvoření složky aktiv, která poskytuje větší ekonomický užitek, než kolik činí prvotní náklad. (Král a kol., 2018)

Vztah mezi náklady ve finančním a manažerském účetnictví

Tabulka 1 - vztah mezi náklady ve finančním a manažerském účetnictví

Finanční účetnictví	Manažerské účetnictví
Skutečně zúčtované náklady, doprovázené reálným úbytkem peněz (spotřeba materiálu, osobní náklady, práce a služby od externích dodavatelů)	Skutečně zúčtované náklady, doprovázené reálným úbytkem peněz (spotřeba materiálu, osobní náklady, práce a služby od externích dodavatelů)
Odpisy zúčtované podle odpisových plánů finančního účetnictví, vycházející z pořizovací ceny fixních aktiv – neutrální náklad finančního účetnictví	Kalkulační (časové, výkonové) odpisy zúčtované podle odpisových plánů manažerského účetnictví, vycházející z reprodukční ceny – kalkulační náklad manažerského účetnictví
Úroky zúčtované a uhrazené v souladu s úvěrovými smlouvami – neutrální náklad finančního účetnictví	Kalkulační úroky, vyjadřující také náklady kapitálu, který není úročený – kalkulační náklad manažerského účetnictví
Provozní manka, škody, pokuty a penále zúčtované ve skutečné výši. neutrální náklad finančního účetnictví	Kalkulační rizika, vyjadřující předpokládanou úroveň těchto výdajů v budoucnosti – kalkulační náklad manažerského účetnictví
-----	Kalkulační podnikatelské osobní náklady, kalkulační nájemné, náklady v jejich ekonomickém pojetí – dodatkové náklady manažerského účetnictví

Zdroj: vlastní zpracování dle Král (2018, s 71)

2.3 Členění nákladů

„Předpokladem účinného řízení nákladů je jejich podrobnější rozčlenění do stejnorodých skupin. Existuje mnoho způsobů, jak náklad členit. Je třeba si uvědomit, že členění veškerých jevů musí být vyvoláno účelovou potřebou – vzhledem k řešení určitých otázek a rozhodnutí.“ (Král, a kol., 2018, s. 76)

Schopnost řídicího orgánu pořádně vést a ovlivňovat příčiny vzniku nákladů stojí na tom znát jejich strukturu a příčiny vzniku. Klasifikace a členění nákladů podle různých kritérií

je hlavní podmínkou pro aplikaci dalších nástrojů manažerského účetnictví. (Popesko, 2016)

Druhové členění nákladů

„Při druhovém členění nákladů se náklady sledují dle věcné ekonomické podstaty vynaložených zdrojů (materiál, energie, práce, nakupované služby, opotřebení dlouhodobých aktiv), tedy v podobě, v jaké ekonomické zdroje vstupují do podniku z externího prostředí, od externích subjektů (dodavatelů služeb a materiálových vstupů, zaměstnanců).“ (Fibírová a kol., 2011, s. 92)

Třídění nákladů podle druhu znamená, že náklady roztřídíme do stejnorodých skupin podle toho, s jakou činností jednotlivých výrobních faktorů jsou spojeny. Toto členění nákladů nám odpovídá na otázku, co bylo spotřebováno. Celkový podíl nákladových druhů nám pomůže určit, jakou roli hraje určitý druh nákladu nebo jaký je jeho význam.

Tohle členění nám také pomůže při snaze o nákladovou optimalizaci zjistit, na které nákladové druhy se máme zaměřit, nebo jak se ukáže relativní úspora určitého nákladového druhu. Hlavními druhy nákladového členění jsou:

- spotřeba – jedná se například o spotřebu materiálu, energie,
- odpisy – do této skupiny patří odpisy budov, strojů, aut, výrobních zařízení, nebo odpisy dlouhodobého investičního majetku,
- mzdové a ostatní osobní náklady – jde o mzdy nebo platy zaměstnanců, příspěvek na stravné zaměstnancům, provize zaměstnancům nebo sociální a zdravotní pojištění,
- finanční náklady – jedná se o úroky placené, pojistné nebo poplatky,
- náklady na externí služby – do této skupiny můžeme zařadit nájemné, náklady na opravy a udržování, dopravné nebo cestovné.

Podrobnější druhové členění se využívá například ve výkazu zisku a ztráty nebo v účtové osnově. Uplatňuje se i ve finančním účetnictví a pro finanční analýzy podniku (výpočet ziskovosti, analýzy dílčích nákladovostí). (Synek a kol., 2011, s. 81)

Účelové členění nákladů

Účelové členění nákladů je zásadní třídění nákladů, které se uplatňuje při řízení hospodárnosti podniku. Je úzce propojeno s rozhodovacími úlohami. Vyjadřuje vztah

nákladů k důvodu jejich vynaložení. Slouží ke stanovení racionálního nákladového úkolu, se kterým se porovná skutečná spotřeba nákladů. Významem je zjistit, zda podnik náklady překračuje, nebo naopak spoří.

Účelové členění nákladů se může dělit podle několika odlišných členění. Jedním z nich je dělení nákladů na:

- náklady technologické – jsou způsobeny technologií nebo s ní nějakým způsobem účelově souvisí, tvoří podstatu výkonu. Jde například o spotřebu materiálu určitého množství a kvality nebo náklady formou odpisu stroje sloužícího k výrobě v rámci určité technologie,
- náklady na obsluhu a řízení – jsou náklady sloužící k obstarání souvisejících činností technologického procesu, zajišťují podmínky samotného výrobního procesu, ale nemají bezprostřední vliv na vznik výrobku. Jedná se například o spotřebu energie nebo mzdy pracovníků. (Popesko, 2009, s. 37)

Další účelové členění nákladů může být podle vztahu ke konkrétnímu výkonu či jednici, a to na:

- jednicové (přímé) náklady – část technologických nákladů. Souvisí s technologickým procesem. Dají se přímo stanovit na jednotku výkonu (na jeden kus, metr, kilogram apod.). Výše těchto nákladů se přímo úměrně mění s objemem výroby. Jde například o náklady na spotřebu materiálu výrobku nebo mzdy dělníků za odpracovanou hodinu, (Štohl & Klička, 2019, s.139)
- režijní (nepřímé) náklady – jsou spjaté s celou výrobou, slouží k zajištění a doplnění výrobního procesu. Jejich úkol je určený na bázi souhrnných limitů a předpisů platných pro určité časové období. Nelze je přiřadit přímo k jednotlivým výkonům a nerostou přímo úměrně s počtem provedených výkonů. Jedná se například o náklady na údržbu, nájemné nebo odpisy dlouhodobého majetku. (Štohl & Klička, 2019, s.139)

Účelové členění není podmíněno použitím struktury prvotních nákladů a provozních výnosů ve směrníkové účetní osnově.

Kalkulační členění nákladů

Kalkulační členění nákladů nám říká, za jakým účelem a na co byly náklady vydány. Využívá se v kalkulačním účetnictví. Velmi se podobá účelovému členění nákladů s jeho rozdělením na jednicové a režijní náklady. Rozdílem je to, že se účelové členění vztahuje na jednotku výkonu, zatímco kalkulační členění se vztahuje k více jednicím. (Popesko & Papadaki, 2016, s. 36)

Umožňuje podniku zjistit, jakou mají jeho jednotlivé výrobky výnosnost a pomáhá řídit výrobovou strukturu. Z hlediska příčinných vazeb nákladů k výkonu a z početně technických možností je můžeme rozdělit do dvou kategorií:

- přímé náklady,
- nepřímé náklady.

Přímé náklady bezprostředně souvisejí s konkrétním druhem výkonu, lze je jasně a přímo přiřadit ke konkrétnímu výrobku nebo službě. Jsou přímo spojené s výrobou. Do přímých nákladů můžeme zařadit například mzdové náklady výrobních dělníků, náklady na jednicový materiál nebo odpisy jednoúčelového stroje. (Král a kol., 2018)

Nepřímé náklady se přímo nevážou k jednomu druhu výkonu a zajišťují průběh podnikatelského procesu podniku v širších souvislostech. Jde o odpisy strojů, pronájem haly, mzdy účetních nebo náklady na informační systémy podniku. (Popesko & Papadaki, 2016)

Členění nákladů podle závislosti na objemu výkonu

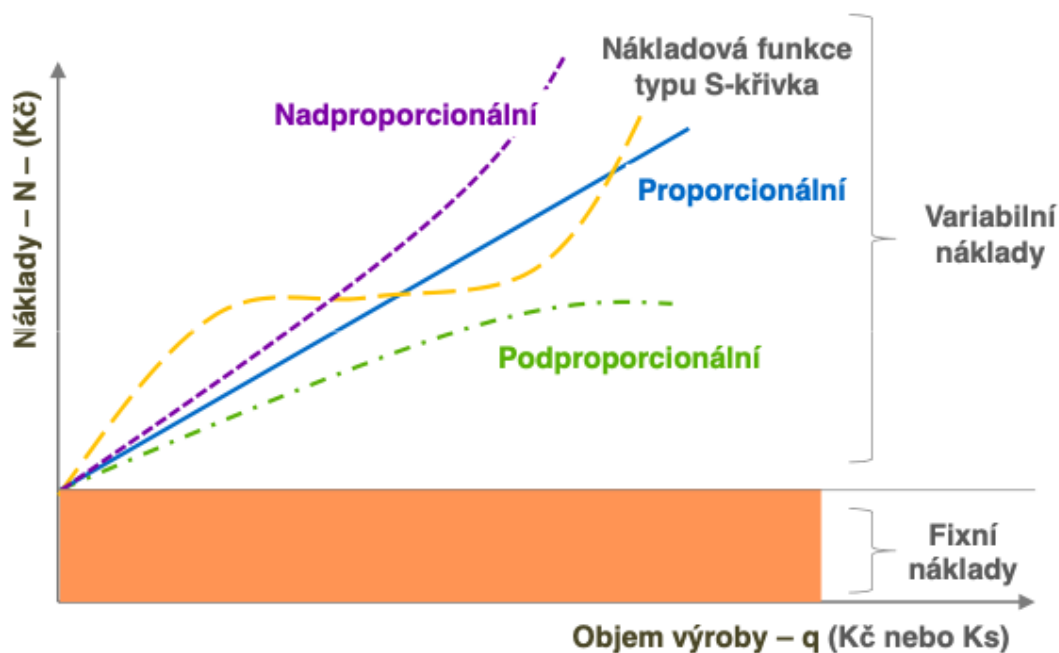
Popesko (2016) tvrdí, že toto členění patří k nejvýznamnějším nástrojům řízení nákladů podniku. Cílem je informovat vedoucí pracovníky o tom, na které náklady působí změna objemu výroby. Podle závislosti na změnách objemu výroby se náklady dělí na fixní a variabilní.

Fixní náklady jsou takové náklady, které jsou neměnné v závislosti na změnách objemu výroby v průběhu určitého časového období. Fixní náklady má podnik i tehdy, když nemá žádnou produkci, když se nic nevyrábí. Mění se pouze skokově. Mezi tyto náklady můžeme zařadit odpisy budov, nájem prostor, mzdy účetních, manažerů nebo náklady na energie.

Variabilní náklady můžeme obecně definovat jako náklady, které se přímo úměrně mění s objemem produkce. Skládají se z několika částí.

- Nadproporcionální náklady – neboli degresivní náklady, které rostou rychleji než objem produkce. Tyto náklady nejsou tak časté. Jako příklad můžeme uvést vzrůst nákladů na mzdy za práci přesčas, noční nebo víkendové směny.
- Proporcionální náklady – velikost těchto nákladů se mění přímo úměrně s úrovní aktivity. Mají lineární charakter na rozdíl od jednotkových variabilních nákladů, které mají konstantní charakter. Příkladem je spotřeba jednicového materiálu nebo úkolová mzda dělníků.
- Podproporcionální náklady – neboli progresivní náklady, rostou pomaleji, než je objem produkce. V praxi jsou poměrně časté. Jedná se například o nákup materiálu, který dostaneme při nákupu většího množství se slevou. (Popesko, 2009, s. 39)

Obrázek 1 - Funkce celkových nákladů

Zdroj: KOVAŘÍK, P., Ekonomika podniku II

Relevantní a irelevantní náklady

Toto členění nákladů nevychází ze skutečných nákladů, jak je typické pro rozhodování o budoucnosti podniku, ale z odhadovaných nákladů.

U relevantních nákladů jejich výše ovlivňuje určité rozhodnutí. Při různých možnostech daného rozhodnutí se tyto náklady budou měnit. Příklad může být pracovní cesta a její dvě varianty. První varianta je cesta vlakem a druhá varianta je cesta autem. Spotřeba pohonných hmot bude relevantní náklad, protože se nám její velikost změní v důsledku na daném rozhodnutí.

Irelevantní náklad je takový náklad, který nemůže být ovlivněn určitým rozhodnutím. Příklad může být výše uvedená pracovní cesta a náklad na pojištění automobilu. Jeho velikost zůstane stejná bez ohledu na to, jakou variantu cestování si zvolíme.

Cílem tohoto rozdělení nákladů je eliminace zkreslení, která nám můžou v rozhodovacím procesu nastat. (Popelko, 2009, s. 41)

3 Výnosy a výsledek hospodaření a bod zvratu

3.1 Výnosy

Výnosy můžeme definovat jako výkony účetní jednotky v peněžním vyjádření za určité účetní období.

„Výnos je přírůstkem ekonomických užitků během účetního období, který vzniká běžnou činností účetní jednotky, vede ke zvýšením vlastního kapitálu, a to bez souvislosti s příspěvky vlastníků.“ (Hinke, Bárková, 2011, s. 98)

Dle Synka jsou výnosy podniku peněžní ocenění souboru realizovaných výrobků a služeb za určité období, a to bez ohledu na to, zda v tomto období došlo k jejich zaplacení. Po úhradě peněžních prostředků se z výnosů stávají příjmy.

Z účetního pohledu výnosy zvyšují ekonomický prospěch během účetního období a vedou ke zvýšení peněžních či nepeněžních aktiv.

Výnosy můžeme najít ve finančním účetnictví ve směrné účtové osnově v 6. účtové třídě. Dle Štohl (2017) dělíme je z pohledu účetního hospodářského výsledku na:

- provozní výnosy
 - tržby za vlastní výkony a zboží (účtová skupina 60) – tržby za vlastní výrobky, tržby z prodeje služeb, tržby za zboží,
 - jiné provozní výnosy (účtová skupina 64) – například tržby z prodeje dlouhodobého majetku, tržby z prodeje materiálu, přijaté dary, smluvní pokuty a úroky z prodlení nebo ostatní provozní výnosy,
- finanční výnosy (účtová skupina 66)
 - inkasované úroky,
 - výnosy z finančního majetku,
 - kurzové zisky,
 - přijaté peněžní dary.

Provozní výnosy jsou takové výnosy, které souvisejí s obvyklou činností podniku. Mezi ně patří profit z prodeje vlastních výrobků, materiálu, zboží nebo služeb, či výnosy z pronájmu.

Finanční výnosy vyplývají z finančních operací, které se uskuteční na finančním trhu. Zahrnují výnosy z investic, vkladů, cenných papírů a tržby z jejich prodeje.

Tržby

Patří mezi hlavní výnosy většiny podniků. Jsou to výkony vyjádřené v peněžních jednotkách, které podnik získal prodejem výrobků, služeb nebo zboží v daném účetním období.

„Jedná se o výnosy získané v provozně-ekonomické činnosti, ze svých hlavních procesů, tj. tržby za prodej výrobků nebo služeb, které jsou hlavním finančním zdrojem podniku.“ (ManagementMania, 2016.)

Rozlišujeme tržby z prodeje:

- vyrobených výrobků a poskytnutých služeb,
- nakupovaného zboží,
- zásob materiálu,
- nepotřebných strojů a jiného zařízení,
- patentů, licencí apod. (Synek a kol., 2011)

3.2 Výsledek hospodaření

Výsledek hospodaření je hodnota, která nám ukazuje ekonomickou výkonnost účetní jednotky.

Počítáme ho jako rozdíl mezi výnosy a náklady. Pokud jsou výnosy vyšší než náklady, firma vykazuje zisk, jsou-li náklady vyšší než výnosy, podnik je ve ztrátě.

Ke zvyšování výsledku hospodaření, resp. zisku jde dvěma základními způsoby, a to zvyšováním hospodárnosti (výnosů) nebo snižováním nákladů. („Funkce zisku“, n.d.)

Zisk plní tyto základní funkce:

- kritériální funkci – zisk je kritériem pro rozhodování o všech základních a důležitých otázkách hospodaření podniku,
- rozvojovou funkci – zisk je podstatným zdrojem vytváření finančních zdrojů pro další rozvoj podniku,

- rozdělovací funkci – zisk je podstatou pro rozdělování důchodu mezi vlastníky formou dividend, investory nebo pro stát formou daní,
- motivační funkci – zisk je základním motivem pro podnikatelskou činnost a může být hlavním námětem pro hmotnou zainteresovanost pracovníků.

Kategorie výsledku hospodaření (zisku) pro finanční analýzu

Pro účely finanční analýzy a pro výpočet ukazatelů, se kterými se v této bakalářské práci seznámíme, se využívají různé kategorie zisku.

- EAT vyjadřuje zisk po zdanění, čistý zisk, je určen k rozdělení mezi vlastníky a podnik. Využívají jej investoři, banky či dodavatelé jako hodnocení, které slouží jako rychlý náhled na finanční kondici firmy.
- EBT, hrubý zisk nebo zisk před zdaněním, se vypočítá jako EAT + daň za běžnou činnost + daň za mimořádnou činnost. Grünwald ve své publikaci tvrdí, že by si tato kategorie zisku zasloužila větší oblibu ve finanční analýze, protože změny daňových sazeb či nepravdělně udělované daňové úlevy ničí meziroční srovnatelnost ukazatelů výkonnosti.
- EBIT, neboli daň před úroky a zdaněním, je často nazýván jako provozní zisk. Je založen na představě, že by úroky mohly být užitím zisku, kdyby nebyli zahrnuti do nákladů. Vypočítá se jako EBT + nákladové úroky.
- EBITDA je zisk před úroky, zdaněním a odpisy. Jedná se o ukazatel hrubého zisku s odečtením režijních nákladů společnosti.
- NOPAT, provozní zisk po zdanění, se vypočítá jako $EBIT \times (1 - t)$, kde t je daňová sazba. (Grünwald, 2007; Vacík, 2021)

3.3 Analýza bodu zvratu

Je technika, která pomáhá zjistit kritický objem prodeje, při kterém se tržby právě rovnají nákladům.

„Využívá se k určení množství výrobků, které musí podnik vyrobit, nebo ke stanovení dolní hranice ceny, při níž podnik nebude ve ztrátě.“ (Procházková a kol. 2018, s. 49)

Důležité je rozdělení nákladů na fixní a variabilní. „Pokud od ceny výkonu (p) odečteme jednotkové variabilní náklady výkonu (b), získáme částku, která podniku po realizaci

a prodeje výkonu zůstane. Tato částka se využívá nejprve k pokrytí existujících fixních nákladů. Až částka bude dost velká na to, aby pokryla celkové fixní náklady, začne se podílet na vytváření zisku. Rozdíl mezi cenou a variabilními náklady označujeme jako krycí příspěvek nebo příspěvek na úhradu“. (Popesko 2009, s. 43)

Příspěvek na úhradu můžeme vypočítat jako:

$$u = p - b$$

Tato částka se využívá nejprve k pokrytí existujících fixních nákladů. Až částka bude dost velká na to, aby pokryla celkové fixní náklady, začne se podílet na vytváření zisku.

Bod zvratu nám ukazuje na to, kolik jednotkových příspěvků na zaplacení musí podnik vytvořit, aby pokryl své fixní náklady:

$$q (BZ) = \frac{FN}{p - b}$$

kde: $q (BZ)$ vyjadřuje množství výkonů v měrných jednotkách, při kterém dosahujeme bodu zvratu,

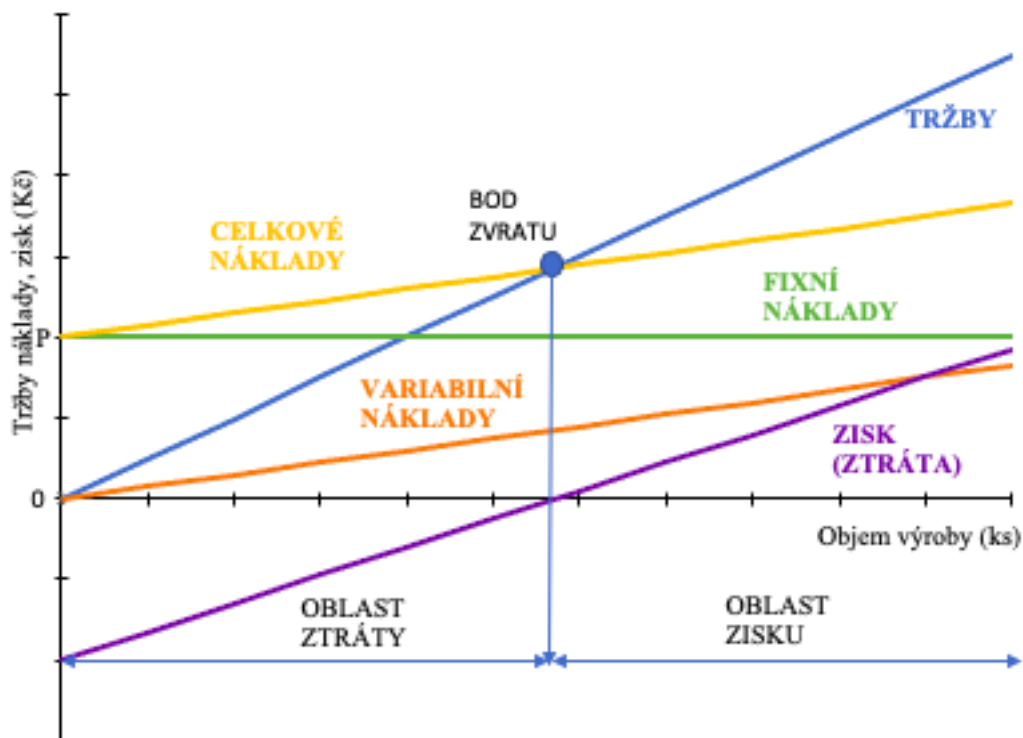
FN jsou celkové fixní náklady podniku,

p vyjadřuje cenu za jednotku výkonu,

b jsou jednotkové variabilní náklady.

Pokud podnik vytváří menší objem produkce, než je hodnota aktivity objemu bodu zvratu, celkové náklady jsou vyšší než tržby, tak podnik generuje záporný výsledek hospodaření, je ve ztrátě. Jestliže podnik dosáhne bodu zvratu, jeho výsledek hospodaření je nulový. Jakmile podnik překročí bod zvratu, začne generovat zisk. Čím je zisk vyšší, tím je vyšší objem produkce. To podnik motivuje k tomu, aby produkoval nejvíce množství.

Obrázek 2 - Analýza bodu zvratu u lineární nákladové funkce

Zdroj: vlastní zpracování dle Procházková a kol. 2017

Přímka celkových nákladů začíná v bodě P, protože i s výrobou nulového množství výrobků podnik spotřebovává konstantní množství fixních nákladů. Variabilní náklady začínají v bodě 0, protože s nulovou produkcí má podnik nulové variabilní náklady. Aby v podniku nedocházelo k zápornému výsledku hospodaření, musí mít přímka tržeb větší sklon než přímka celkových nákladů. Přímka zisku je v záporných hodnotách až do doby, dokud podnik nepřesáhne množství objemu výroby určený pro bod zvratu. (Procházková a kol, 2017)

4 Kalkulace

Kalkulace je nástroj, který slouží k určení výše nákladů a z nich vyplývající ceny výkonu. Její využití v řízení společnosti je velice rozsáhlé.

Hradecký a kol. (2008) uvádějí, že kalkulace, která vyjadřuje náklady na výrobu výkonu, je spojena s celým procesem řízení společnosti. Jako hlavní informační nástroj kalkulace představují základní informační podklad pro řízení nákladů jednotlivých výkonů, jsou jedním z hlavních podkladů pro rozhodování o struktuře sortimentu produkováných výkonů, slouží jako základ při plánování a kontrole operativního řízení. Dále kalkulace slouží jako podklad pro stanovení vnitropodnikových cen a jsou výchozí základnou pro rozhodování týkající se cenové politiky.

Popesko a Papadaki (2016) definovali ve své publikaci kalkulaci jako propočet nákladů, marže, zisku, ceny nebo jiné hodnotové veličiny na výrobek, službu, činnost, operaci nebo jinak naturálně znázorněnou jednotku výkonu firmy, tedy kalkulační jednici či nákladový objekt.

Předmět kalkulace

Předmětem kalkulace mohou být všechny dílčí nebo finální výkony, které podnik vyrábí. V podniku se širokým sortimentem podobných výrobků se kalkulují náklady pouze nejdůležitějším druhům výkonů či jejich skupin. Předmětem kalkulace je kalkulační jednice a kalkulované množství. Kalkulační jednici můžeme definovat jako konkrétní výkon, který je vymezen měrnou jednotkou. Kukulované množství pojímá určitý počet kalkulačních jednic, pro které se zjišťují celkové náklady. (Král, 2018)

4.1 Kalkulační systém

„Kalkulační systém můžeme definovat jako soubor kalkulací v podniku a vazeb mezi nimi. Je to hlavní nástroj řízení nákladů na výkony; kalkulační systém musí přitom zajistit metodickou jednotu a vzájemnou návaznost kalkulací mezi sebou.“ (Hradecký a kol., 2008, s. 182)

Obsahuje několik druhů kalkulací. Počet jejich druhů závisí na:

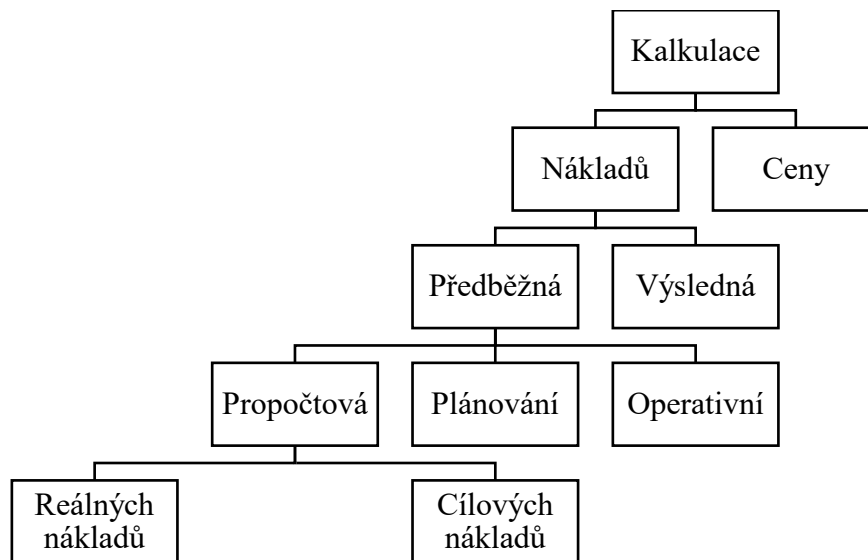
- druhu podniku,

- velikosti podniku,
- nárocích na vypovídací schopnost kalkulací,
- potřebě jejich využití v různých časových horizontech. (Hradecký a kol., 2008)

Král a kol. uvádějí, že prvky kalkulačního systému se liší:

- metodami alokace nákladů předmětu kalkulace,
- zobrazení vztahu plných nebo variabilních nákladů ke kalkulační jednotici,
- dobou sestavení a svým vztahem k časovému horizontu jejich využití. (Král a kol., 2018)

Obrázek 3 - Kalkulační systém a jeho členění z hlediska vztahu kalkulací k časovému horizontu zpracování a využití

Zdroj: vlastní zpracování dle Král (2018)

Nákladová kalkulace se obecně rozděluje do dvou skupin, podle toho, v jaké fázi transformačního procesu se sestavuje a k jakému účelu slouží. Pokud je kalkulace sestavována před začátkem transformačního procesu nebo v jeho průběhu, označuje se jako předběžná kalkulace. V momentě jejího sestavování nemáme k dispozici žádné informace o objemu spotřebovaných vstupů na výrobek nebo službu. Tento typ kalkulace je důležitý pro určení ceny výkonu. (Popesko, 2016)

Druhý typ se sestavuje při dokončení a prodeji výkonu. Je označována jako výsledná kalkulace. Při sestavování této kalkulace se společnost může opřít o relativně věrohodná data, má možnost čerpat ze skutečných hodnot objemu spotřebovaných vstupů. Slouží k posouzení, zda odhad spotřebovaných vstupů, který byl proveden před začátkem transformačního procesu, odpovídá skutečné výši. Větší význam výsledné kalkulace je především v takových podmínkách podnikání, pro které je charakteristické delší výrobní cyklus a zakázkový typ finálního produktu. Jde například o stavební výrobu, činnost auditorských firem nebo činnost projekčních, výzkumných a vývojových pracovišť. (Popesko, 2016, Král, 2018)

„Cenová kalkulace neboli kalkulace ceny se od nákladové kalkulace liší zejména výchozím přístupem. Nákladová kalkulace odráží žádoucí (cílové)či skutečně vynaložené náklady, zatímco kalkulace ceny zobrazuje toky zpětné návratnosti nákladů a zisku uskutečněné ve formě výnosů.“ Kalkulace ceny vychází z nákladů v ekonomickém pojetí, které obsahují kalkulovaný zisk nebo jinou hodnotu vyjadřující zhodnocení ekonomických zdrojů, které byly vloženy do podnikání. (Král, 2018, s. 227)

4.2 Struktura nákladů v kalkulaci a kalkulační vzorec

Nákladové kalkulace nás informují o výši celkových nákladů na určitý nákladový objekt. Kalkulace nákladů by měly obsahovat informace o souhrnných nákladech přiřazených kalkulační jednotce, strukturu a složení těchto nákladů. Čím podrobněji bude struktura nákladů v kalkulaci zobrazena, tím více bude kalkulace srozumitelná a aplikovatelná pro účely manažerského rozhodování. Podrobně zpracovanou strukturu nákladů požadují i odběratelé výkonu. (Popesko, 2016)

Každý podnik má svoji typickou strukturu stanovení a zjištění nákladů výkonu v kalkulačním vzorci, který dodržuje některé obecné zásady pro členění nákladů. Tento vzorec si mohou podnikatelé upravit dle vlastních potřeb, dle druhu výroby či služeb které poskytují. (Král, 2018)

V České republice je kalkulační vzorec spojován s tzv. typovým kalkulačním vzorcem. Tento typ vzorce obsahuje strukturu nákladů v podobě, jaká byla vyžadována před rokem 1989 v rámci centrálního plánování.

Tabulka 2- typový kalkulační vzorec

1. Přímý materiál
2. Přímé mzdy
3. Ostatní přímé náklady
4. Výrobní (provozní) režie
Vlastní náklady výroby (provozu)
5. Správní režie
Vlastní náklady výkonu
6. Odbytové režie
Úplné vlastní náklady výkonu
7. Zisk (ztráta)
Cena výkonu

Zdroj: vlastní zpracování dle Král 2018, Papadaki 2016

Štohl (2018) uvádí, že přímý materiál je takový materiál, který vstupuje do hodnoty výrobku a lze přímo zjistit na kalkulační jednici. Může být ve fyzické formě nebo jako technologie. Jedná se například o množství dřeva k výrobě jednoho dřevěného stolu nebo spotřeba kůže na výrobu jedné kožené kabelky. Dále sem patří materiál, který je nezbytný pro realizaci technologického procesu.

Přímé mzdy zahrnují základní mzdy, příplatky či prémie a odměny, které souvisejí přímo s provedením výkonu. Jako příklad můžeme uvést mzdy výrobních dělníků za odpracovaný čas. (Štohl, 2018)

Ostatní přímé náklady jsou všechny ostatní náklady, které nepatří do položek přímého materiálu a mezd, ale mají charakter přímých nákladů a můžeme je přímo zjistit na kalkulační jednici. Jedná se například o pojistné podniku z přímých mezd dělníků. (Štohl, 2018)

Výrobní (provozní) režii můžeme chápat jako společné náklady, které vznikají ve výrobním středisku, ale nelze je přímo vyčíslit na jeden výrobek. Jsou to například náklady dlouhodobého majetku a jejich opravy. (Štohl, 2018)

Správní režie obsahuje náklady, které souvisejí a vznikají ve správě podniku jako celku. Jde o mzdy účetních, vedoucích či náklady na výpočetní techniku či spotřeba energie nevýrobních zařízení nebo odpisy budov. (Štohl, 2018)

Do odbytové režie patří náklady, které souvisejí s odbytovou, prodejní činností a se skladováním a propagací výrobků, jako jsou náklady na reklamu, přepravné výrobku k odběrateli či mzdy pracovníků skladu. (Štohl, 2018)

5 Nástroje pro analýzu nákladů a výnosů

V dnešní době silně konkurenčního prostředí, musí každý podnik pečlivě sledovat své výnosy i náklady. Proto patří finanční analýzy k nezbytným nástrojům řízení podniku, které by se měly dělat v pravidelných intervalech.

Tyto záznamy jsou využívány k posouzení finančního zdraví podniku.

Hlavním zdrojem dat pro analýzy nákladů a výnosů je účetnictví, kde nalezneme zaznamenané všechny činnosti podniku. Všechny základní informace, které k analýzám budeme potřebovat, nalezneme ve výkazu zisku a ztráty, výkazu cash flow a výkazu rozvaha. (Procházková a kol. 2018)

5.1 Horizontální analýza

Zabývá se porovnáním změn položek jednotlivých výkazů v časové posloupnosti. Zjišťuje procentní nebo absolutní změny jednotlivých položek účetních výkazů, oproti předcházejícím obdobím. Je nutné mít k dispozici údaje alespoň za dvě po sobě jdoucí období. Procentní varianta výpočtu se využívá především pro větší podniky. Absolutní varianta bývá pro větší podnik méně přehledná. (Procházková a kol. 2018)

- Absolutní změna vychází ze vzorce:
absolutní změna = hodnota roku n – hodnota roku n-1.
- Procentní změna se vypočítá jako:

$$\text{procentní změna} = \left(\frac{\text{absolutní změna}}{\text{hodnota roku } n-1} \right) \times 100$$

Účel této analýzy spočívá v identifikaci položek s největší absolutní či procentní změnou, pomáhá nám odvodit trend. Pomocí této analýzy můžeme také porovnat procentní rozdíl na položkách výstupů oproti procentnímu rozdílu na položkách vstupů. (Procházková a kol. 2018)

5.2 Vertikální analýza

Vertikální analýza (též strukturální analýza) se zabývá strukturou výkazu pouze v jednom období.

Základem je vyjádření jednotlivých položek účetních výkazů jako procentního podílu k jediné zvolené základně položené jako 100 %. Zvolenou základnu je dobré vybrat podle toho, jaký výkaz zkoumáme. Pro rozbor výkazu rozvahy je obvyklé za základnu zvolit výši aktiv nebo pasív, pro rozbor výkazu zisku a ztráty je základna zvolena jako velikost celkových nákladů nebo výnosů. (Knápková a kol. 2017)

Vertikální analýza vychází ze vzorce: Ukazatel daného období děleno zvolená základna, to celé krát 100. (Knápková a kol. 2017)

5.3 Poměrové ukazatele rentability

Analyzovat podnik pomocí poměrových ukazatelů patří k nejoblíbenějším a základním nástrojům finanční analýzy. Poskytuje rychlou představu o finančních podmínkách podniku. Principem je dát do poměru dva absolutní ukazatele. Nejčastěji se jedná o různé položky rozvahy, výkazu zisku a ztráty nebo cash flow.

V praxi se využívá několik základních ukazatelů, které jsou rozděleny do skupin podle jednotlivých oblastí hodnocení hospodaření a finančního zdraví podniku. (Knápková a kol. 2017)

Rentabilita neboli výnosnost, je kritériem schopnosti podniku tvořit nové zdroje a dosahovat zisku pomocí investovaného kapitálu. Výnosnost můžeme definovat jako schopnost podniku vytvářet zisk na jednotku vložených prostředků nebo vynaložených nákladů. „Je to forma vyjádření míry zisku, která je hlavním kritériem alokace kapitálu.“ (Růžičková, 2011, s. 121)

Ukazatel rentability tržeb (ROS)

Ukazatel rentability tržeb nám ukazuje, kolik korun čistého zisku připadá na jednu korunu tržeb. V praxi se využívají dvě varianty konstrukce ukazatele. V čitateli se uvádí EBIT, zisk před zdaněním a úroky, nebo EAT, čistý zisk (zisk po zdanění).

Při interpretaci výsledku je důležité znát vždy vzájemné souvislosti, jako je dlouhodobý trend v jednotlivých letech nebo porovnávat s ostatními firmami v daném odvětví. (Růžičková, 2015)

$$\text{Rentabilita tržeb} = \frac{EBT}{\text{tržby}} \times 100 (\%)$$

Rentabilita celkových vložených aktiv (ROA)

Ukazatel rentability celkových vložených aktiv poměřuje zisk s celkovými aktivy bez ohledu na způsobu financování. Tento ukazatel měří reprodukční sílu podniku

$$\text{Rentabilita vložených aktiv} = \frac{EBIT}{\text{celková aktiva}} \times 100 (\%)$$

Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)

Rentabilita vlastního kapitálu vyjadřuje, kolik čistého zisku připadá na jednu korunu investovaného kapitálu.

$$\text{Rentabilita vlastního kapitálu} = \frac{EAT}{\text{vlastní kapitál}} \times 100 (\%)$$

Ukazatel rentability nákladů (ROC)

Tento ukazatel zobrazuje, kolik korun nákladů musíme v podniku vydat, abychom dosáhli jedné koruny zisku. Čím je výsledek ukazatele nižší, tím má podnik lepší hospodářský výsledek, protože jedna koruna tržeb se dokáže zhotovit s nižšími náklady. (FinAnalysis – finanční analýza podniku, n.d)

$$\text{Rentabilita nákladů} = \frac{\text{zisk}}{\text{celkové náklady}} \times 100 (\%)$$

Čisté ziskové rozpětí

Ukazatel nám porovnává, kolik korun čistého zisku připadá na jednu korunu celkových výnosů. Je velmi obdobný jako ukazatel rentability.

$$\text{Čisté ziskové rozpětí} = \frac{\text{zisk}}{\text{provozní výnosy}} \times 100(\%)$$

6 Charakteristika vybraného podniku

Vybraným podnikem je OKULA Nýrsko a.s. Tato firma se zabývá produkcí výrobků z plastu zhotovované vstřikováním do forem, lakováním plastových dílů pro elektrotechnický průmysl nebo výrobou ochranných brýlí a štítů.

6.1 Základní informace

Obchodní firma:	OKULA Nýrsko a.s.
Sídlo společnosti:	Klostermannanova 53 340 22 Nýrsko
Právní forma:	Akciová společnost
Vznik:	1. května 1992
Základní kapitál:	134 994 000 Kč
Splaceno:	134 994 000 Kč
Velikost podniku	Střední společnost

Společnost OKULA Nýrsko a.s. vznikla dne 1. května 1992 zápisem do obchodního rejstříku Krajského soudu v Plzni.

Základní kapitál společnosti činí 134 994 000 Kč. Je tvořen 134 994 ks akciemi s nominální hodnotou 1 000 Kč. Akcie mají charakter neveřejně obchodovatelných cenných papírů.

Za rok 2021 činila hodnota celkových aktiv 376 934 000 Kč, roční čistý obrat byl 624 224 000 Kč a společnost měla průměrný počet zaměstnanců v průběhu účetního období více než 250 pracujících. Společnost OKULA Nýrsko a.s. lze zařadit mezi střední společnosti, neboť splňuje 2 ze 3 podmínek pro velikost podniku. (Justice.cz, 2023).

Statutární orgány společnosti:

Předseda představenstva: Ing. Jan Motlík

Členové představenstva: Mgr. Lubomír Křivánek

Ing. Petr Janovský

Předseda dozorčí rady: Miroslav Šmíd

Členové dozorčí rady: Josef Motlík

Jan Kolář

Předmět podnikání

Mezi předměty podnikání firmy OKULA Nýrsko a.s. patří:

- silniční motorová doprava – nákladní vnitrostátní provozovaná vozidla o největší povolené hmotnosti do 3,5 tuny včetně,
- činnosti účetních poradců, vedení účetnictví, vedení daňové evidence,
- výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona,
- zemědělství, nástrojářství,
- malířství, lakýrnictví, natěračství,
- obráběčství. (Justice.cz, 2023)

Historie Okuly Nýrsko

Historie společnosti začala již v roce 1873, kdy bratři Adolf, Wilhelm a Eduard Ecksteinové založili malou optickou dílnu v Praze a jednu ve Vídni. Ta se však musela přesunout v roce 1895 kvůli finančním problémům ve Vídni do oblasti s levnější pracovní silou. Jelikož bratři Nýrsko dobře znali, rozhodli se přestěhovat právě do šumavského podhůří. O práci v nové továrně byl zájem, protože jiné příležitosti v této době nebyly. Výroba byla zahájena se 40 dělníky a jejich počet stoupal. V meziválečné době počet zaměstnanců vzrostl až na 550 dělníků.

V průběhu II. světové války spadalo Nýrsko pod německou správu. Kromě brýlí továrna produkovala i optická zařízení pro válečný průmysl. Na konci války většina zaměstnanců přestala chodit do práce a výroba se zastavila. Při válečném bombardování byla továrna zasažena. Koncem roku 1945 byl chod továrny znovu obnoven. Zaměstnávala pouze 309 zaměstnanců. Válečné škody byly odhadnuty na více než 4,8 miliony korun.

Po roce 1989 začal přechod od plánovaného socialistického systému k tržnímu hospodářství. OKULA se musela vypořádat s liberalizací cen. V roce 1990 si podnik mohl sám hledat zákazníky na zahraničním trhu, byl však limitován existujícím přidělovým systémem devizových prostředků pro nákup materiálu či strojů. V tomto

období firma přešla od kvantity ke kvalitě. V roce 1999 se tvář hlavního závodu změnila. Rovnocenný poměr plastikářské výroby a brýlařské produkce se začal vychylovat směrem k výrobě plastů. Postupem času výrobu plastových uzávěrů nahradily dodávky do elektrotechnického a automobilového průmyslu. (Výroční zpráva OKULY Nýrsko za rok 2020, s.4-5)

Zákazníci

V OKULE dnes můžeme narazit na interiérové i exteriérové plastové díly pro automobily různých světových značek nebo součástky to elektrospotřebičů a domácích přístrojů (televizory, chladicí boxy nebo ledničky). Společnost dodává předním světovým značkám, jakými jsou:

- DAIKIN,
- PANASONIC,
- TOSHIBA,
- BOSCH,

a díly do automobilů značek:

- ŠKODA,
- NISAN,
- PORSCHE,
- VOLKSWAGEN,
- OPEL,
- AUDI,
- SCANIA. (Výroční zpráva Okuly Nýrsko za rok 2020, s.4-5)

Současné zaměření firmy – produkty

Tabulka 3 - současné produkty firmy

Výrobky pro automobilový průmysl	Lisované interiérové a exteriérové díly Lisované a lakované interiérové díly
Elektrotechnika a domácí spotřebiče	Klimatizační jednotky, domácí elektrospotřebiče, zařízení pro hotely a caravaning, atd.
Farmacie a kosmetický průmysl	Uzávěry, odměrné nádoby, kapátka atd.
Stavební a užité aplikace	Distanční mřížky, ochranné kryty, květináče
Výroba a servis vstříkovacích forem	

Zdroj: Výroční zpráva za rok 2021, 2023

Společnost OKULA Nýrsko a.s. není zaměřena na jeden druh podnikatelské činnosti. Jak je uvedeno v kapitole předmět podnikání, tato firma se zabývá výrobou několika druhů výrobků, jak je uvedeno v tabulce výše, či služeb.

Účetnictví společnosti

Společnost OKULA Nýrsko a.s. vede jednookruhové účetnictví, které je zaznamenáváno v informačním systému Infor M3. Tento systém je vhodný pro výrobní podniky, pro strojírenský nebo automobilový průmysl. Slouží k vedení účetnictví společnosti, tvorbě rozpočtů, tvorbě kalkulací, objednávek, vedení skladu apod. (finanční oddělení společnosti, osobní komunikace, 1.4. 2023)

Společnost vede podvojně účetnictví a manažerské účetnictví, za které jsou zodpovědní zaměstnanci finančního oddělení. Dle zákona o účetnictví č. 563/1991 Sb., je účetní jednotka povinna auditu.

Rozdělení společnosti na střediska

V následující tabulce je přehled jednotlivých středisek společnosti.

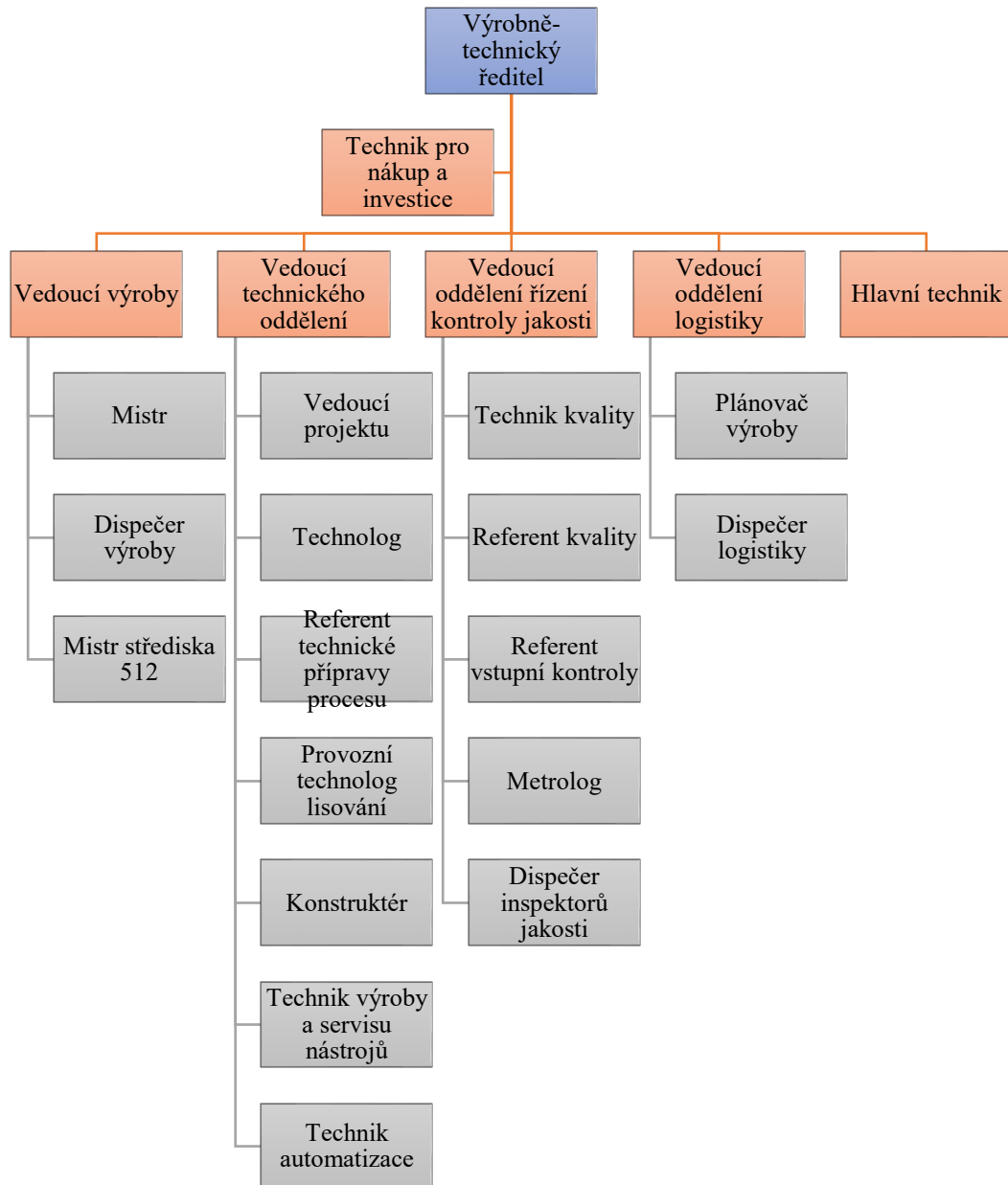
Tabulka 4 - Přehled středisek společnosti

ID	Popis střediska	ID	Popis střediska
210	Výroba obalů z PH	806	Správa údržba
211	Lisy <250 t	810	Finanční úsek
212	Lisy 320-850 t	811	IT
213	Lisy s 850-2200	820	Personální úsek
214	Montáž Panasonic	830	Výrobně technický úsek
230	Lakovna	831	Technologie
300	Výroba OPP	832	TPV projekty
510	Strojní údržba	840	OŘKJ
511	Elektroúdržba	850	Sklad HV
512	Kotelna	851	Vnitro přeprava
513	Drtírna	880	Odbory
515	Nástroje údržba	890	Mateřská dovolená
530	Logistika	901	Oddělení prodeje
600	Nástrojárna	905	Tým elektro
800	Správa	906	Tým automotive
805	Správa úklid	907	Tým ostatní
806	Správa údržba	930	Oddělení nákupu

Zdroj: vlastní zpracování dle interních podkladů společnosti, 2023

Organizační struktura – výrobně-technický úsek

Obrázek 4 - organizační struktura výrobně-technického úseku

Zdroj: vlastní zpracování dle interních dokladů společnosti, 2023

Výrobně-technický ředitel má minimální prostor pro strategické řízení dle představ vrcholového vedení. Vzhledem k absenci klíčových pozic jsou řešeny na denní bázi pouze urgentní stavy, hašení požárů. Dále má na starosti oblast digitalizace, nové projekty, řešení projektů s komplikacemi a operativní účast na investičních akcích.

Vedoucí výroby je extrémně přetížená pozice z důvodu dlouhodobého oslabení týmu. V současné době má na starosti administrativu a kvůli chybějícím mistrům má na starosti veškeré maily a telefony.

Vedoucí projektu je místo, kde chybí dva zaměstnanci. Pan X, jeden ze třech vedoucích projektu odešel do důchodu, a tak veškeré své projekty přenechal ostatním.

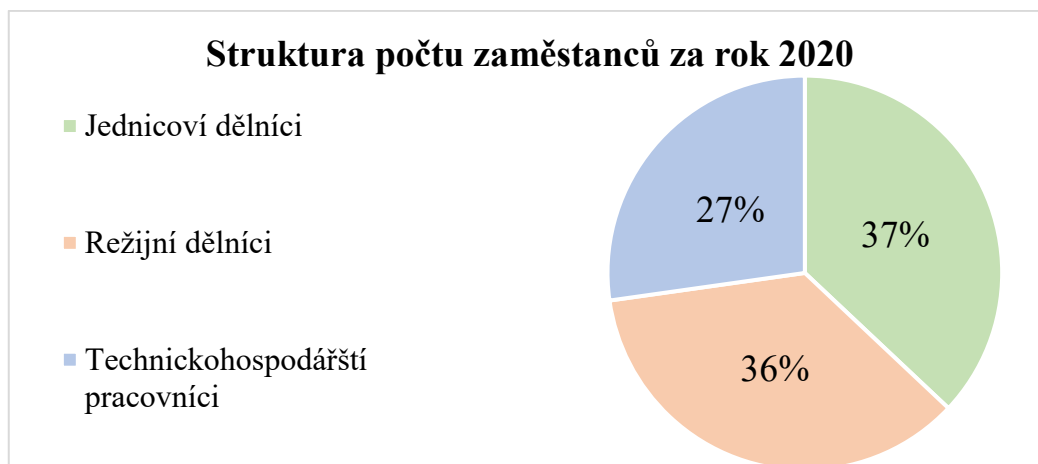
Vedoucí oddělení logistiky má zatím dočasného vedoucího. Jsou dlouhodobé problémy s chybějícím mistrem logistiky a slabí kandidáti na pozicích přední dělník logistiky a pracovník s vysokozdvihným vozíkem.

Na pozici mistr společnost shání nové posily. Na místě jsou pouze 2 kvalitní mistři. Výrobky a procesy jsou čím dál tím více komplikované a operativní hlídání technologické kázně je stále důležitější. Často nejsou pokryté noční směny, nebo není možný zástup nebo výběr dovolené.

Zaměstnanci

OKULA Nýrsko a.s. má zaměstnance rozdělené do tří základních kategorií: jednicoví dělníci, režijní dělníci a technickohospodářský pracovníci. V následujícím grafu můžeme vidět strukturu počtu zaměstnanců za rok 2020. Největší podíl mají jednicoví dělníci, kteří tvoří 37 %. Režijní dělníci představují 36 % z celkového počtu zaměstnanců. Do této skupiny zaměstnanců můžeme zařadit například údržbu. Nejmenší podíl mají technickohospodářští pracovníci. Do této skupiny patří administrativní pracovníci.

Graf 1 - struktura počtu zaměstnanců za rok 2020

Zdroj: vlastní zpracování dle interních podkladů, 2023

V současné době má společnost nedostatečné množství pracovníků. Chybí zaměstnanci především na vedoucích pozicích. Ve společnosti je zaměstnáno za sledované roky průměrně kolem dvou set pracovníků.

Během pandemie COVID 19 docházelo v řadě firmách k propouštění zaměstnanců. Jak je uvedeno v kapitole charakteristika firmy, jedním z předmětů podnikání je výroba ochranných brýlí a štítů, které byly během pandemie nedostatkovým zbožím. OKULA se tak přizpůsobila potřebám trhu a našla způsob, jak si své zaměstnance udržet. Z následující tabulky můžeme vidět vývoj počtu zaměstnanců za roky 2018-2021. Vždy je brán stav zaměstnanců k prosinci daného roku.

Tabulka 5 – Vývoj počtu zaměstnanců

Rok	2018	2019	2020	2021
Počet zaměstnanců	226	194	235	233

Zdroj: vlastní zpracování dle interních podkladů, 2023

Z tabulky je patrné, že vývoj počtu zaměstnanců se průběhem let měnil. Nejméně zaměstnanců měla společnost v roce 2019.

7 Analýza nákladů, výnosů a výsledku hospodaření

Ke zjištění všech nákladů a výnosů, které podnik zaznamenává, je dobré vycházet z informací finančního účetnictví, v účetním programu vybrat všechny nákladové účty z účtové třídy 5 a výnosové účty z účtové třídy 6. OKULA ke všem syntetickým nákladovým a výnosovým účtům vede podrobnou analytickou evidenci, která podává podrobné informace o jednotlivých syntetických účtech.

7.1 Náklady společnosti

Druhové členění nákladů

Společnost používá k uspořádání nákladů jejich druhové členění. Toto členění můžeme najít zejména ve finančním účetnictví. Společnost používá následující nákladové účty.

- **Spotřeba materiálu 501** – na tento účet se zaznamenává veškerá spotřeba materiálu. Aby tato spotřeba byla rozlišena, má společnost podrobnou analytickou evidenci, která tento účet rozděluje na:
 - **501 01** spotřebu materiálu režijní, **501 02** spotřeba pevných paliv, **501 03** spotřeba ochranných pomůcek, **501 04** spotřeba obalů, **501 05** spotřeba materiálu režijní vedlejší náklady, **501 06** spotřeba – technologická ztráta, **501 10** spotřeba materiálu jednicový, **501 11** spotřeba materiálu jednicové vedlejší náklady, **501 15** spotřeba materiálu ND, **501 16** spotřeba režijní materiál výroby, **501 17** spotřeba kancelářských potřeb, **501 18** spotřeba materiálu údržba stavební, **501 19** spotřeba materiálu údržba strojní, **501 20** spotřeba drobného hmotného majetku, **501 21** spotřeba materiální údržba, **501 50** spotřeba materiálu – jednicový vnitro, **501 60** spotřeba materiálu – zmetky vnitro, **501 70** spotřeba materiálu PVV vnitro, **501 71** spotřeba materiálu nákladové zmetky – vnitro, **501 72** spotřeba materiálu – odchylka zmetky PVV vnitro, **501 90** spotřeba materiálu režijní vnitro, **501 91** spotřeba materiálu režijní vnitro HS 600, **501 95** spotřeba materiálu – přípravky vnitro.
- **Spotřeba elektrické energie 502** – na tento účet společnost účtuje veškeré náklady na spotřebu energie. Dle analytické evidence rozlišuje účet:

- **502 01** spotřeba elektrické energie a účet **502 50** spotřeba elektrické energie vnitro.
- **Spotřeba ostatní neskladové dodávky 503** – tento účet společnost využívá k účtování spotřebě neskladových dodávek, dle analytické evidence se dělí na:
 - spotřebu vody **503 01**, spotřebu pohonných hmot **503 02**, spotřebu ostatních neskladových dodávek **503 03**.
- **Prodané zboží 504** – na tento účet se účtují veškeré náklady na prodané zboží.
- **Opravy a udržování 511** – tento syntetický účet zaznamenává opravy nebo udržování veškerého dlouhodobého či drobného majetku. Společnost ho zaznamenává dle druhu stroje nebo o jaký typ opravy jde. Dle analytické evidence jde o:
 - Opravy a udržování externí **511 01**, externí stavební **511 02**, externí strojní **511 03**, externí dopravní prostředky **511 04**, opravy a udržování běžné vnitro **511 50**, opravy a udržování preventivní vnitro **511 51**, opravy a udržování generální vnitro **511 52**.
- **Cestovné 512** – všechny náhrady související s pracovní cestou, jízdné, stravné nebo náklady na ubytování. To vše spadá pod tento účet. Dělí se na:
 - Tuzemské **512 01**, zahraniční **512 02** a cestovné nad limit připočitatelné **512 03**.
- **Náklady na reprezentaci 513** – dle analytické evidence tento účet můžeme dělit na:
 - Náklady daňové **513 01** a nedaňové **513 02**. Do daňově uznatelných nákladů na reprezentaci můžeme zahrnout náklady související s reprezentací firmy, například pronájem prostor restaurace, kde se pohoštění koná nebo náklady na dopravu zaměstnanců na tuto akci.
- **Ostatní služby 518** – tento účet se dále dělí na:
 - Převážné **518 01**, telekomunikační náklady **518 02**, poštovné **518 03**, nájemné **51804**, propagace a reklama **518 05**, ostatní služby **518 06**, náklady na školení **518 07**, clo **518 08**, provize **518 09**, nákup dlouhodobého nehmotného majetku do limitu **518 11**, leasing **518 13**, stočné **518 14**, odvoz odpadu **518 22**, ostatní služby – externí pracovníci tarif **518 23**, ostatní služby – externí pracovníci **518 24**, přefakturace **518**

30, náklady na reálné výkony pomocné a vedlejší výroby **518 60**, ostatní výkony výrobní povahy jednicové **518 70**, ostatní služby náklady na zmetky režie **518 85**, ostatní služby vnitropodnikové **518 90**, ostatní služby odchylky režie **518 95**, ostatní služby připočitatelné **518 99**.

- **Mzdové náklady 521** – na tomto účtu se zachycují všechny pracovněprávní nároky zaměstnanců, které patří do nákladů účetní jednotky. V rámci tohoto účtu se rozlišují analytiky:
 - mzdové náklady OKULA **521 00**, mzdové náklady jednicové – úkolová **521 01**, mzdové náklady jednicové – časová **521 02**, dohody **521 05**, odstupné **521 06**, náhrady mzdy **521 07**, náhrada 60 % **521 08**, mzdové náklady jednicové ostatní **521 11**, mzdové náklady režijní ostatní **521 12**, mzdové náklady THP **521 13**, mzdové náklady učni **512 20**, přímé druhotné mzdové náklady **512 50**, mzdové náklady zmetky **521 60**.
- **Odměny členům orgánů společnosti 523** – zde se účtují odměny vyplácené členům orgánů obchodní korporace včetně odměn.
- **Zákonné sociální a zdravotní pojištění 524** – v rámci tohoto účtu se rozlišují analytiky:
 - sociální pojištění z přímých mezd **524 01**, sociální pojištění z režijních mezd dělníků **524 12**, sociální pojištění z mezd THP **524 13**,
 - zdravotní pojištění z přímých mezd **524 31**, zdravotní pojištění z režijních mezd dělníků **524 42**, zdravotní pojištění z mezd THP **524 42**,
 - zákonné zdravotní pojištění daňově neuznatelné **524 99**.
- **Zákonné sociální náklady 527** – tento účet využívá společnost k účtování ostatních sociálních nákladů – příspěvek na stravné **527 00** či nemocenské **527 03**.
- **Silniční daň 531** – firma vlastní několik vozidel, takže je nutné silniční daň každý rok hradit.
- **Daň z nemovitých věcí 532**
- **Ostatní daně a poplatky 538** – na tento syntetický účet se účtují platby správních poplatků, kolků či dálničních známek. V rámci tohoto účtu se rozlišují analytiky:
 - **538 01** ostatní daně a poplatky, **538 02** ostatní daně a poplatky nedaňové.

- **Zůstatková cena prodaného DNM a DHM 541** – účtuje se na tento účet v případě prodeje DHM rozdíl mezi pořizovací cenou prodávaného majetku a vytvořenými oprávkami. Dle analytické evidence se tento syntetický účet dělí na:
 - Zůstatková cena prodaného DNM a DHM **541 01** a zůstatková cena prodaného majetku investic **541 02**.
- **Prodaný materiál 542** – účet zachycující veškeré náklady na prodej materiálu. Společnost tento účet dělí dle analytické evidence na:
 - prodaný materiál **542 01** a prodaný materiál obaly **542 02**.
- **Dary 543** – v rámci tohoto účtu se rozlišují analytiky dary – výrobky připočitatelné **543 01** a dary – charitativní, zdravotní, sponzorování **543 02**.
- **Smluvní pokuty a úroky z prodlení 544** – příkladem mohou být sankce za pozdní úhradu faktur či porušení smlouvy v rámci odběratelsko-dodavatelských vztahů.
- **Ostatní pokuty a penále** – příkladem mohou být sankce od státní správy sociálního zabezpečení nebo finančního úřadu. V rámci analytické evidence jej společnost rozlišuje:
 - ostatní pokuty a penále DPH připočitatelná položka **545 01** a ostatní pokuty a penále připočitatelná položka **545 02**.
- **Odpis neodbytné pohledávky 546** se rozlišuje na:
 - daňové **546 01** a nedaňové **546 99**.
- **Ostatní provozní náklady 548** – účtuje se zde pojistné majetkového pojištění, pojištění odpovědnosti za škodu. V rámci tohoto účtu se rozlišují analytiky:
 - ostatní provozní náklady bolestné, nemoc z povolání **548 02**, náklady na technické zhodnocení **548 03**, poplatky **548 04**, pojistné **548 05**, ostatní provozní náklady **548 06**, ostatní provozní náklady daňově neuznatelné **548 99**.
- **Manka a škody 549** – patří sem např. manka a škody z provozní činnosti na dlouhodobém majetku, manka nad normu přirozených úbytků či škody způsobené neznámým pachatelem. Dle analytické evidence se rozlišují na:
 - manka a škody na majetku **549 01** a manka a škody na majetku daňově neuznatelné **549 99**.

- **Odpisy 551** – odpisy jsou v podniku rozděleny na odpisy dlouhodobého nehmotného majetku, odpisy dlouhodobého hmotného majetku, odpisy přípravků a odpisy forem. V rámci tohoto účtu se rozlišují následující analytiky:
 - odpisy DNM **551 01**, odpisy DHM **551 02**, odpisy DHM do 10 000 Kč **551 04**, odpisy přípravků nad 40 000 Kč **551 05**, odpisy forem nad 40 000 Kč **551 06**, odpisy forem do 40 000 Kč **551 07**, odpisy DNM od roku 2021 **551 10**, odpisy DNM do 60 000 Kč **551 11**, odpisy přípravků do 40 000 Kč **551 12**, odpisy zůstatková cena likvidovaného DHM **551 13**, mimořádný odpis **551 15**.
- **Tvorba a zúčtování ostatních rezerv 554**
- **Tvorba a zúčtování zákonných opravných položek v provozní činnosti 558**
- **Tvorba a zúčtování opravných položek v provozní činnosti 559** – společnost dělí tento účet na:
 - tvorbu opravných položek – pohledávka **559 01** a tvorbu opravných položek – materiál **559 02**.
- **Prodané cenné papíry a podíly 561** – zobrazuje úbytek cenných papírů a podílů při jejich prodeji. Dělí se dle analytické evidence na:
 - daňové náklady **561 01** a prodané cenné papíry a podíly **561 99**.
- **Úroky 562** – společnost je rozlišuje dle doby trvání úvěru:
 - krátkodobé úroky **562 01** a dlouhodobé úroky **562 02**.
- **Kurzové ztráty 563** – společnost má zahraniční odběratele, prodává své produkty do zahraničí, vznikají zde kurzové náklady při převodu cizích měn.
- **Náklady z derivátových operací 567**
- **Ostatní finanční náklady 568** – obsahuje náklady z prodeje krátkodobého finančního majetku nebo náklady z přecenění podílů. Dle analytické evidence se rozlišují:
 - ostatní finanční náklady **568 02**, ostatní finanční náklady bankovní výlohy **568 03**, ostatní finanční náklady nedaňové **568 99**.
- **Změna stavu nedokončené výroby 581** – na tento účet se účtuje o nedokončené výrobě, jejich přírůstcích a úbytcích.
- **Změna stavu polotovarů 582** – tento účet zaznamenává polotovary vlastní výroby, o jejich přírůstcích a úbytcích.

- **Změna stavu hotových výrobků 583** - tento účet zaznamenává hotové výrobky vlastní výroby, o jejich přírůstcích a úbytcích.
- **Aktivace materiálu 585** – aktivace se provádí z důvodů dodržení věcné a časové souvislosti nákladů a výnosů.
- **Aktivace dlouhodobého hmotného majetku 588**
- **Daň z příjmu z běžné činnosti splatná 591** – společnost OKULA Nýrsko a.s. podléhá daňové povinnosti a musí platit daň z příjmů právnických osob.
- **Daň z příjmu z běžné činnosti odložená 592**
- **Dodatečné odvody daně z příjmu 595** – tento účet zobrazuje odměrky či vratky daně za minulé období, které vznikly na základě dodatečných či opravných daňových přiznání.

7.2 Výnosy společnosti

Základní dělení výnosů pro potřeby finančního účetnictví se výnosy dělí je na provozní a finanční. Provozní výnosy najdeme v účtové třídě 6, účtové skupině 60, 61, 62 a 64. Finanční výnosy jsou zaznamenány v účtové skupině 66. Společnost používá následující výnosové účty:

- **Tržby za vlastní výrobky 601** – syntetický účet zachycující veškeré tržby za vlastní výrobky, polotovary nebo nedokončenou výrobu. Patří mezi základní výnosové účty realizace. Společnost má nejvíce tržeb právě z prodeje vlastních výrobků. Dle analytické evidence tento účet můžeme rozdělit na:
 - tržby za vlastní výrobky **601 01** a tržby za vlastní výrobky – reklamace **601 02**, kam společnost účtuje dobropis na uznané reklamace výrobků s výnosovým účtem na straně má dáti.
- **Tržby z prodeje služeb 602** – tento účet zachycuje tržby z prodeje služeb. Jedním z předmětů podnikání OKULY je lakování plastových dílů pro elektrotechnický, automobilový a spotřební průmysl. Společnost dle analytické evidence dělí tento účet na:
 - tržby z prodeje služeb **602 01**, tržby z prodeje služeb – nájemné **602 12**, tržby přefakturace **602 30**, tržby z prodeje služeb pro cizí vnitro **602 50**, tržby z prodeje služeb pro OKULU vnitro, tržby vnitropodnikové opravy

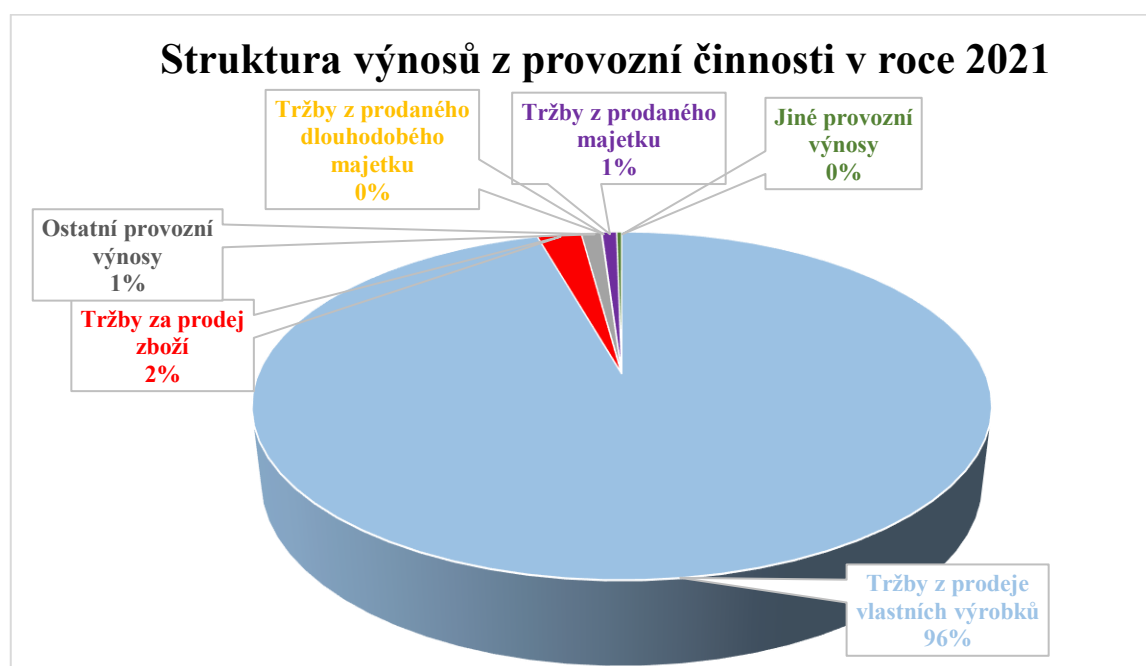
602 70, tržby z prodeje služeb vnitropodnikové výkony **602 80**, tržby z prodeje služeb vnitro ostatní **602 90**.

- **Tržby za zboží 604** – druhá nejvyšší hodnota výnosů je zaznamenána na účtu 604
- **Tržby z prodeje DNM a DHM 641** – na tento účet se zachycují tržby z prodeje DNM a DHM odpisované i neodpisované.
- **Tržby z prodeje materiálu 642** – syntetický účet zachycující prodej materiálu, dochází k tomu při nepotřebnosti materiálu ve výrobě nebo z důvodů nedostatečné kvality či nevyhovujících parametrů materiálu. Dle analytické evidence ho společnost rozděluje na:
 - tržby z prodeje materiálu **642 01** a tržby z prodeje obalů **642 02**.
- **Smluvní pokuty a úroky z prodlení 644** – zachycuje výnosy z pokut, penále nebo úroků z prodlení v případě neplnění závazkových vztahů.
- **Výnosy z odepsaných pohledávek 646** – tento náklad společnost rozděluje dle daňové uznatelnosti:
 - výnosy z odepsaných pohledávek daňové **646 01** a výnosy z odepsaných pohledávek nedaňové **646 99**.
- **Jiné provozní výnosy 648** – společnost tento účet dělí na:
 - jiné provozní výnosy za kovový odpad **648 01**, tržby z prodeje ostatních odpadních hmot **648 02**, jiné provozní výnosy halové výroby **648 03**, pracovní úrazy – úhrada od pojišťovny **648 04**, jiné provozní výnosy skonto **648 05**, jiné provozní výnosy poštovné – dobírky **648 06**, jiné provozní výnosy tržby za papírový odpad **648 07**, jiné provozní výnosy **648 08**, jiné provozní výnosy náhrada škody **648 09** a ostatní provozní výnosy připočitatelné **648 99**.
- **Tržby z prodeje cenných papírů a podílů 661** – například prodej akcií.
- **Úroky 662** – na tomto účtu se zaznamenávají všechny výnosové úroky. Dle analytické evidence společnost dělí na:
 - úroky přijaté 662 01 a úroky přijaté – ovládající 668 03.
- **Kurzové zisky 663** – výnosy z převodu cizích měn
- **Ostatní finanční výnosy 668** – tento účet sleduje výnosové poplatky za finanční činnost. Jedná se například o pojištění, operaci s cennými papíry. Dle analytické evidence se dělí na:

- o ostatní finanční výnosy 668 01 a ostatní finanční výnosy – bankovní 668 03.

Níže uvedený graf prezentuje podíl jednotlivých druhů výnosů na celkových výnosech z provozní činnosti za rok 2021. Největší podíl v OKULE nesou tržby z prodeje vlastních výrobků. Jde o 96 % k celkovým provozním výnosům. Jedná se o účet 601 a 602. Účet 601 zahrnuje tržby z veškerých produktů, které jsou zaznamenané v tabulce č. 3. Nepatrný podíl výnosů z provozní činnosti zahrnují také ostatní provozní výnosy, kam patří účty 644, 646 a 648. Seznam výnosů, co se řadí pod tyto účty jsou zaznamenaný výše, pod kapitolou 8.2. Výnosy společnosti.

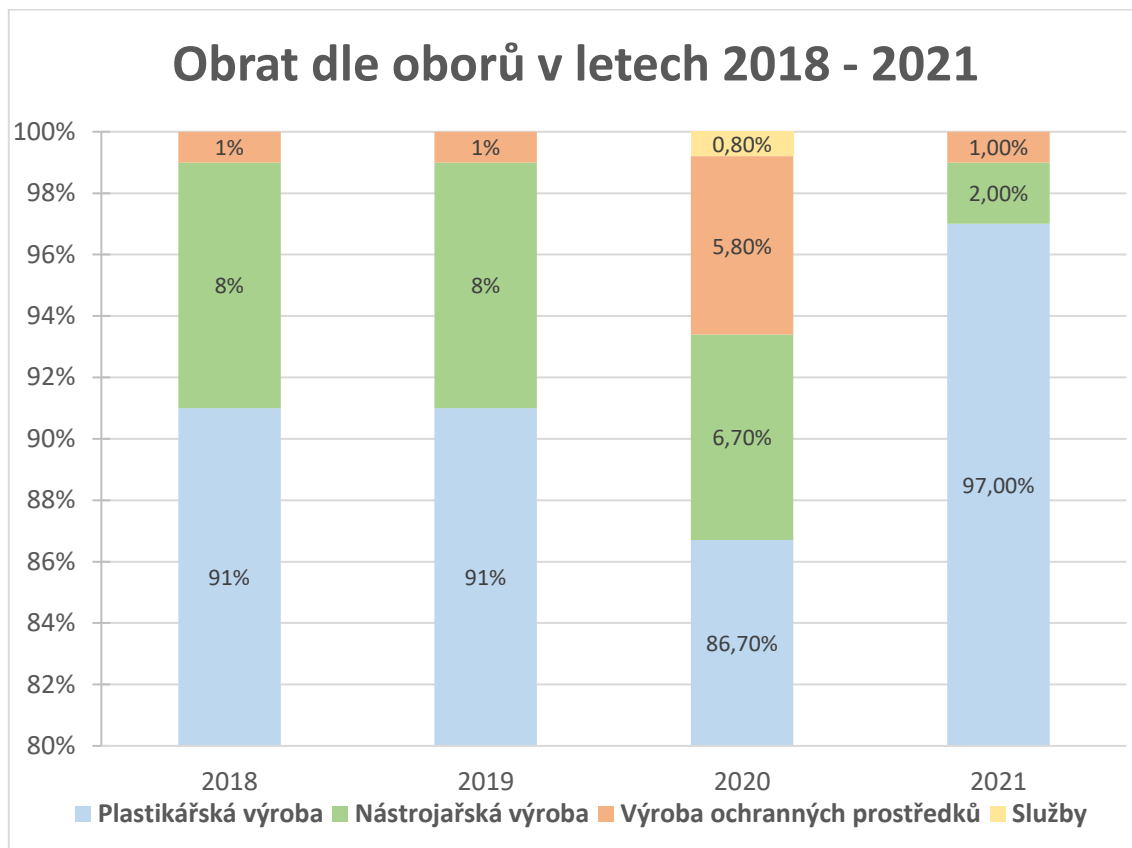
Graf 2 – Struktura výnosů z provozní činnosti

Zdroj: vlastní zpracování dle VZZ za rok 2021

7.3 Obrat dle oborů

Graf 3 - Obrat dle oborů

Zdroj: vlastní zpracování na základě podkladových dat podniku, 2022

Z grafu můžeme vidět, že se na celkovém obratu nejvíce podílela výroba plastů. V letech 2018 a 2019 se celkem jednalo o 91 %, výroba nástrojů udržela svoji obvyklou hodnotu a to 8 %. Produkce ochranných brýlí a štítů reprezentovala tradičně 1 % tržeb.

V roce 2020 se celková plastikářská výroba v důsledku pandemie COVID 19 výrazně snížila. Tržby související s touto výrobou klesly o více než 4 %. Nástrojářská výroba opět se oproti své obvyklé hodnotě také snížila. Výroba ochranných prostředků vzrostla na 5,8 %. Obrovská poptávka po ochranných prostředcích všeho druhu vedla k tomu, že pracovníci z automobilových projektů byli převedeni na výrobu ochranných štítů a brýlí. Jejich produkce vzrostla desetinásobně. V případě štítů se jejich produkce zvedla z 5 000 ks měsíčně na 50 000 ks měsíčně. Do poloviny roku 2020 OKULA Nýrsko a.s. přednostně dodávala své zboží záchranným složkám státu. V druhé polovině roku stát

upřednostňoval dovážené štíty z Čínské lidové republiky, a tak se OKULA přeorientovala na zákazníky z komerční sféry.

V roce 2021 společnost OKULA Nýrsko výrazně zvýšila plastikářskou výrobu, a to na 97 %. To bylo zapříčiněno rozjezdem nových dlouhodobých projektů stávajících zákazníků. Menší poptávka po ochranných prostředcích způsobila snížení obratu a to na 1 %. Nástrojářská výroba se snížila na 2 %. Výše této výroby klesla z důvodu získání nového projektu, jehož výroba a tím i fakturace forem proběhla na počátku roku 2022, výrobně byl zajišťován v roce 2021. Druhým důvodem bylo odřeknutí rozsáhlého automobilního projektu, včetně zajištění výroby forem, který byl příliš rizikový a mohl, v případě nezdaru, finančně ohrozit stabilitu firmy.

7.4 Vývoj výsledku hospodaření

Jednotlivé dílčí výsledky hospodaření jsou znázorněné v následující tabulce. Z tabulky je patrné, že finanční výsledek hospodaření v roce ve všech sledovaných letech měl zápornou hodnotu.

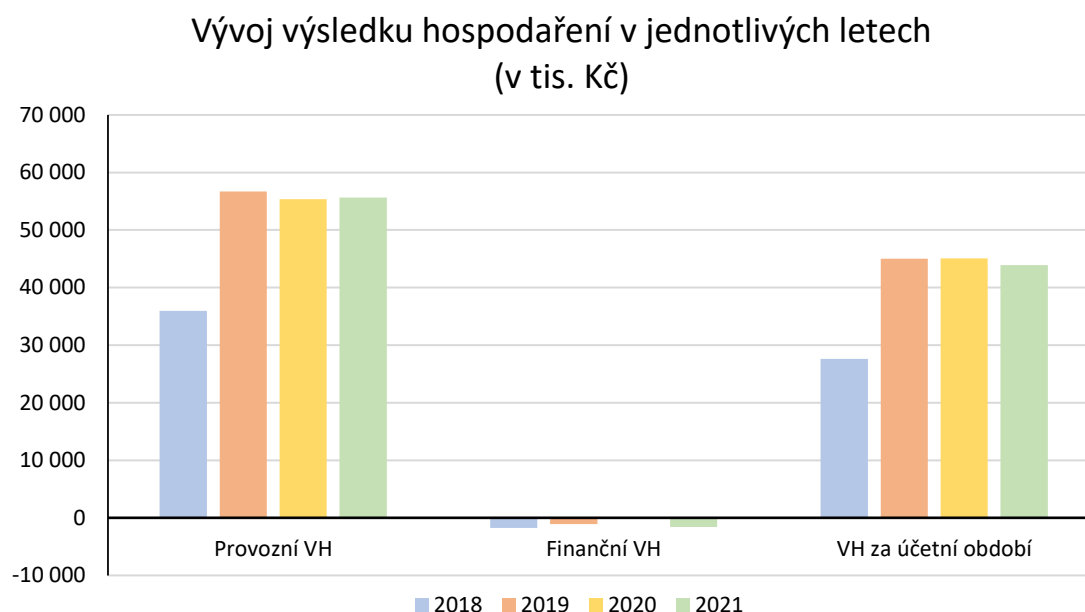
Tabulka 6 - Vývoj výsledku hospodaření (v tis. Kč)

Rok	Provozní VH	Finanční VH	VH za účetní období
2018	35 947	-1 773	27 586
2019	56 712	-1 084	45 013
2020	55 391	-150	45 082
2021	55 624	-1 603	43 923

Zdroj: vlastní zpracování dle interních podkladů, 2022

Následující graf zobrazuje vývoj výsledku hospodaření v jednotlivých letech.

Graf 4 - Vývoj výsledku hospodaření v jednotlivých letech (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle interních podkladů, 2022

Z grafu vývoje výsledku hospodaření lze vypožorovat, že výsledek hospodaření za účetní období byl tvořen převážně provozním výsledkem hospodaření. Finanční náklady a výnosy neměly podstatný vliv na konečný hospodářský výsledek.

Finanční výsledek hospodaření byl v letech 2018 až 2021 tvořen pouze položkami výnosových a nákladových úroků a ostatními finančními náklady a výnosy. Za všechny čtyři sledované roky společnost vykázala minusový finanční výsledek hospodaření, který byl v roce 2018 -1 773 tis. Kč a v roce 2019 dosahoval částky -1 084 tis. Kč. Následující rok se podařilo záporný finanční výsledek hospodaření eliminovat na hodnotu -150 tis. Kč. Ztráta v dalším roce opět vzrostla na částku -1 603 tis.

Výsledek hospodaření za účetní období měl velice pozitivní vývoj. I přes nepříznivé okolnosti, vlivem COVID 19, společnost dosáhla v roce 2020 téměř stejného hospodářského výsledku, jako v roce 2019, což lze považovat za obrovský úspěch.

8 Rozpočty a kalkulace

8.1 Rozpočet společnosti

Rozpočty slouží jako podklad pro sestavování kalkulací. Jsou důležité pro správný výpočet a ocenění každé zakázky. Poskytují informace o budoucích přímých a režijních nákladech společnosti. Vzorová tabulka plnění rozpočtu je uvedena v následující tabulce.

Tabulka 7 - ukázka tabulky plnění rozpočtu společnosti za leden 2023

	Plán	Skutečnost	Rozdíl
Jednicový materiál			
Režijní materiál			
Kooperace			
Zboží			
Energie			
Opravy a udržování			
Jednicové mzdy			
Režijní mzdy			
Odvody z mezd			
Náklady na externí pracovníky			
Leasing			
Odpisy			
Ostatní náklady			
Náklady celkem			

Tržby za zboží			
Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb			
Změna stavu zásob			
Ostatní tržby			
Výnosy celkem			

Hospodaření za období			
------------------------------	--	--	--

Zdroj: vlastní zpracování dle interních podkladů společnosti, 2023

Před koncem každého měsíce finanční oddělení sestaví v programu Microsoft Excel tabulku na rozpočet na následující měsíc. Tato tabulka obsahuje celý účetový rozvrh, celou předvahu, která se člení do zjednodušené součtové tabulky. Vždy se porovnává plán a skutečnost. Tato tabulka je rozdělena do dvou částí, nákladovou a výnosovou část. Nákladová část obsahuje položky: jednicový materiál, režijní materiál, kooperace, zboží, energie, opravy a udržování, jednicové mzdy, režijní mzdy, odvody z mezd, náklady na externí pracovníky, leasing, odpisy a ostatní náklady. Výnosová část obsahuje položky tržby za zboží, tržby za prodej vlastních výrobků a služeb a ostatní tržby. Každá část je zakončena součtovým řádkem, který obsahuje sumu výše vypsáných položek.

8.2 Kalkulace společnosti

Kalkulační členění nákladů vytváří podklady pro sestavování kalkulací. OKULA využívá ke kalkulaci zakázek kalkulaci úplných nákladů. To znamená, že společnost kalkuluje veškeré náklady – variabilní i režijní.

Tabulka 8 - Kalkulační vzorec

Popis
Přímý materiál – suroviny
Polotovary vlastní výroby
Mzdy – obsluha tarif
Mzdy – obsluha režie
Mzdy jednostrojové pracoviště tarif
Ostatní přímé náklady 35 % mezd celkem
Spotřeba el. energie
Spotřeba plynu
Režijní materiál
Ostatní přímé náklady 35 % mezd režijní
Náklady výrobní režie variabilní
Náklady výrobní režie fixní
Náklady technologie
Leasing
Odpis strojní zařízení
Odpisy
Vlastní náklady výroby
Materiálové režie %
Přepravné
Správní režie
Vratný obal
Rezerva
Úplné vlastní náklady

Zdroj: vlastní zpracování dle interních podkladů společnosti 2023

K sestavení kalkulací využívá OKULA program M3 Infor, který umožňuje přehledné sestavení kalkulace. Společnost rozlišuje předběžnou a výslednou kalkulaci.

Kalkulace se sestavuje na celý měsíc. Předběžná se sestaví před zahájením výroby. Na konci měsíce provede finanční ředitel kalkulační kontrolu, zda nevznikla nějaká chyba. Poté se kalkulace spustí. Určuje ceny skladu, podle které se bude kalkulovat další měsíc. Na konci měsíce se sestaví výsledná kalkulace, která se ocení dle skladu. Typem kalkulace si finanční ředitel určí, zda chce přecenit sklady. (Finanční ředitel OKULY Nýrsko, a.s., 1. 4. 2023)

Vlastní náklady výroby = skladová cena položky. To je cena, za kterou má společnost materiál nebo výrobky na skladě. Ve chvíli, když se výrobek prodává, tak se k tomu připojují další položky kalkulačního vzorce a vznikají úplné vlastní náklady. To jsou celé náklady, které se pak porovnávají s prodejní cenou.

9 Horizontální a vertikální analýza nákladů a výnosů, analýza rentability podniku OKULA Nýrsko a.s.

9.1 Horizontální analýza – vývoj výnosů

Tabulka 9 – vývoj výnosů (v tis. Kč)

POLOŽKA	2018	2019	Rozdíl (2019- 2018)	2020	Rozdíl (2020- 2019)	2021	Rozdíl (2021- 2020)
VÝNOSY	586 710	632 154	45 444	566 175	-65 977	624 225	58 048
PROVOZNÍ VÝNOSY	583 981	629 961	45 980	557 758	-72 203	619 756	61 998
Tržby z prodeje vlastních výrobků	526 209	564 563	38 354	502 746	-61 817	598 735	95 989
Tržby za prodej zboží	44 818	58 093	13 275	45 204	-12 889	14 397	-30 807
Ostatní provozní výnosy	12 954	7 305	-5 649	9 808	2 503	6 624	-3 184
Tržby z prodaného dlouhodobého majetku	2 261	933	-1 328	147	-786	172	25
Tržby z prodaného majetku	6 227	5 055	-1 172	3 589	-1 466	4 814	1 225
Jiné provozní výnosy	4 467	1 318	-3 149	6 071	4 753	1 638	-4 433
FINANČNÍ VÝNOSY	2 729	2 193	-536	8 419	6 226	4 469	-3 950
Výnosové úroky a podobné výnosy	32	301	269	273	-28	9	-264
Ostatní výnosové úroky a podobné výnosy	32	301	269	273	-28	9	-264
Ostatní finanční výnosy	2 697	1 892	-805	8 146	6 254	4 460	-3 686

Zdroj: vlastní zpracování podle VZZ (2018, 2019, 2020, 2021), 2023

Zhodnocení vývoje výnosů

Při hodnocení v rámci horizontální analýzy došlo v roce 2019 zvýšení celkových výnosů v porovnání s rokem 2018, a to celkem o 45 444 tis. Kč. Naopak v roce 2020 došlo k výraznému snížení celkových výnosů, a to na částku 566 175 tis. Kč. Následující rok zaznamenal růst o hodnotu 58 048 tis. Kč.

Nejprve je třeba rozebrat provozní výnosy. Ty zaznamenaly v roce 2021 růst o 61 998 tis. Kč oproti předchozímu roku.

Nejvýraznější položku provozních výnosů tvořily tržby z prodeje vlastních výrobků, u kterých byl roce 2020 zaregistrován pokles o 61 817 tis Kč, ke kterému došlo v důsledku pandemie COVID 19. V roce 2020 bylo také nedostatečné množství čipů pro automobilový průmysl, které vedlo k snížení produkce aut a všech jejich dílů.

Tržby za prodej zboží v roce 2019, které byly 58 093 v tis. Kč se oproti roku 2018 zvýšily o 13 275 tis. Kč. V roce začal pokles těchto tržeb na hodnotu 45 204 tis Kč, v následujícím roce 2021 zaznamenaly další úpadek, a to o částku 30 807 tis. Kč. Ostatní provozní výnosy v roce 2018 byly 12 954 tis. Kč. V roce 2022 tyto náklady zaznamenaly pokles na částku 6 624 tis. Kč. Tento pokles je dán snížením tržeb z prodaného dlouhodobého majetku, který tvořil částku v roce 2021 pouze 172 tis. Kč, nebo snížením tržeb z prodaného majetku, který v roce 2020 poklesl v porovnání s rokem 2019 o 1 466 tis. Kč.

Z tabulky je patrné, že finanční výnosy zaznamenaly v letech 2018-2021 celkový růst z částky 2 729 tis. Kč na 4 469 tis. Kč. Nejvýraznější položkou finančních výnosů tvořily ostatní finanční výnosy, které v roce 2018 zaznamenaly stav 2 697 tis. Kč, v roce 2019 vykázaly zůstatek 1 892 tis. Kč, v roce 2020 zaznamenaly částku 8 146 tis. Kč a v následujícím roce poklesly na hodnotu 4 460 tis. Kč.

Následkem pandemie COVID 19 a s tím spojený jarní lock-down výrazně ovlivnil některé odběratele automobilových součástek z hlediska odstávky výroby. Tím došlo k výraznému snížení tržeb, především tržeb z prodeje vlastních výrobků.

9.2 Horizontální analýza – vývoj nákladů

Tabulka 10 - Vývoj nákladů (v tis. Kč)

POLOŽKA	2018	2019	Rozdíl (2019- 2018)	2020	Rozdíl (2020- 2019)	2021	Rozdíl (2021- 2020)
NÁKLADY	552 536	576 526	23 990	510 936	-65 590	568 994	58 058
PROVOZNÍ NÁKLADY	548 033	573 250	25 217	502 368	-70 882	564 133	61 765
Výkonová spotřeba	436 848	451 201	14 353	379 020	-72 181	428 238	49 218
Náklady vynaložené na prodané zboží	35 955	47 899	11 944	30 932	-16 967	9 804	-21 128
Spotřeba materiálu a energie	324 830	323 342	-1 488	278 319	-45 023	348 554	70 235
Služby	76 063	79 960	3 897	69 769	-10 191	69 880	111
Změna stavu zásob vlastní činnosti	-7 790	634	8 424	-587	-1 221	-2 730	-2 143
Aktivace	-1 840	0	1 840	0	0	0	0
Osobní náklady	91 374	90 096	-1 278	95 052	4 956	110 613	15 561
Mzdové náklady	67 806	66 575	-1 231	70 290	3 715	81 477	11 187
Náklady na soc. zab., zdrav. poj. a ostat. nákl.	23 568	23 521	-47	24 761	1 240	29 135	4 374
Náklady na sociální zab. a zdrav. poj.	22 589	22 277	-312	23 272	995	27 200	3928
Ostatní náklady	978	1 244	266	1 490	246	1 935	445
Úpravy hodnot v provozní oblasti	12 452	16 664	4 212	16 861	197	17 478	617
Úpravy hodnot DHM a DNM	12 435	16 814	4 379	16 878	64	17 478	600
Úpravy hodnot pohledávek	17	-149	-166	-17	132	0	17
Ostatní provozní náklady	16 989	14 655	-2 334	12 022	-2 633	10 534	-1 488
Zůstatková cena prodaného dl. majetku	1 987	97	-1 890	46	-51	8	-38
Zůstatková cena prodaného materiálu	6 832	5 233	-1 599	3 564	-1 669	4 569	1 005
Daně a poplatky v provozní oblasti	758	712	-46	721	9	701	-20
Rezervy v prov. obl. a komplex. nákl. příštích obd.	0	1200	1 200	2 363	1 163	844	-1 519
Jiné provozní náklady	7 412	7 413	1	5 328	-2 085	4 412	-916
FINANČNÍ NÁKLADY	4 503	3 276	-1 227	8 568	5 292	4 861	-3 707
Nákladové úroky	1 121	902	-219	575	-327	401	-174
Ostatní finanční náklady	3 382	2 374	-1 008	7 993	5 619	4 460	-2 322

Zdroj: vlastní zpracování podle VZZ (2018, 2019, 2020, 2021), 2023

Zhodnocení vývoje nákladů

Z tabulky je patrné, že vývoj nákladů pro společnost OKULA Nýrsko a.s. byl kolísavý. Ve srovnání v letech v roce 2019 oproti předchozímu roku se náklady zvýšily o 23 990 tis. Kč. V roce 2020 celkové náklady klesly na částku 510 936 tis. Kč, v následujícím roce zaznamenaly přírůstek o 59 269 tis. Kč.

Jako první je vhodné rozebrat provozní náklady, u kterých můžeme vidět pozvolný nárůst v letech 2018 a 2019. Rok 2020 zaznamenal výrazný pokles o 70 882 tis. Kč, ovšem následující rok náklady opět nabyly na hodnotě.

Nejvýznamnější položkou provozních nákladů tvořila výkonová spotřeba, která v letech 2019 vzrostla o 14 353 tis. Kč na částku 451 201 tis. Kč. Naopak v roce 2020 zaznamenala pokles o 72 181 tis. Kč. Tento úbytek je dán sníženou spotřebou materiálu a energie, služeb a nákladů vynaložených na prodané zboží. Kvůli pandemii COVID 19 se u některých obchodních partnerů, především se jednalo o firmy z automobilového průmyslu, přerušil provoz na několik týdnů, tudíž se společnost OKULA Nýrsko a.s. snížil odbyt výrobků směřujících právě do tohoto průmyslu. Následkem toho došlo k výraznému snížení spotřeby materiálu související s výrobky, týkajících se automobilového průmyslu. Nepredikovatelný vývoj cen elektrické energie se v roce 2021 podepsal na zvýšení položky spotřeby materiálu a energie. Další významnou položku tvořily osobní náklady. Ty v letech 2018-2021 zaznamenaly celkový růst o necelých 20 000 tis. Kč, což je dáno zvýšením mezd zaměstnanců a tím i větších nákladů na sociální a zdravotní pojištění zaměstnanců. Položka úpravy hodnot v provozní oblasti společnosti OKULA Nýrsko a.s. v roce 2018 vykazovala celkový zůstatek 12 435 tis. Kč. V roce 2021 se její hodnota zvýšila na 17 478 tis. Kč. To je způsobeno zvýšením částky úprav hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku neboli odpisů. V roce 2021 společnost nakoupila nový stroj do výroby, tudíž se zvýšila hodnota dlouhodobého majetku a tím i odpisy. Ostatní provozní náklady společnosti měly klesající průběh. V roce 2018 byla jejich hodnota 16 989 tis. Kč, v roce 2021 se částka změnila na 10 534 tis. Kč. Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku byla 8 tis. Kč v roce 2021, klesla o 38 tis. Kč oproti roku 2020. V roce 2018 tato hodnota byla 1 987 tis. Kč. Podobný vývoj měla i zůstatková cena prodaného materiálu, v letech 2018-2020 měla klesající tendenci, ovšem v roce 2021 vzrostla o 1 005 tis. Kč.

Finanční náklady měly kolísavý průběh. Nejvýraznější položkou finančních nákladů tvořily ostatní finanční náklady. Ty v roce 2018 tvořily 3 382 tis. Kč, v roce 2019 poklesly o 1 008 tis. Kč. V roce 2020 zaznamenaly oproti předchozímu roku naopak nárůst na celkovou sumu 7 993 tis. Kč, v následujícím roce klesly o 2 322 tis. Kč. Nákladové úroky v letech za roky 2018-2021 měly klesající průběh.

9.3 Vertikální analýza – struktura výnosů

Tabulka 11– Struktura výnosů (v tis. Kč)

POLOŽKA	2018	%	2019	%	2020	%	2021	%
VÝNOSY	586 710	100,00	632 154	100,00	566 177	100,00	624 225	100,00
PROVOZNÍ VÝNOSY	583 981	99,53	629 961	99,65	557 758	98,51	619 756	99,28
Tržby z prodeje vlastních výrobků	526 209	89,69	564 563	89,31	502 746	88,80	598 735	95,92
Tržby za prodej zboží	44 818	7,64	58 093	9,19	45 204	7,98	14 397	2,31
Ostatní provozní výnosy	12 954	2,21	7 305	1,16	9 808	1,73	6 624	1,06
Tržby z prodaného dl. majetku	2 261	0,39	933	0,15	147	0,03	172	0,03
Tržby z prodaného majetku	6 227	1,06	5 055	0,80	3 589	0,63	4 814	0,77
Jiné provozní výnosy	4 467	0,76	1 318	0,21	6 071	1,07	1 638	0,26
FINANČNÍ VÝNOSY	2 729	0,47	2 193	0,35	8 419	1,49	4 469	0,72
Výnos. úroky a podobné výnosy	32	0,01	301	0,05	273	0,05	9	0,00
Ostatní výnos. úroky apod. výnosy	32	0,01	301	0,05	273	0,05	9	0,00
Ostatní finanční výnosy	2 697	0,46	1 892	0,30	8 146	1,44	4 460	0,71

Zdroj: vlastní zpracování podle VZZ (2018, 2019, 2020, 2021), 2023

Zhodnocení vertikální analýzy – struktury výnosů

Z tabulky je patrné, že největší podíl na celkových výnosech tvořily provozní výnosy. V roce 2019 představovaly 99,65 %, v roce 2020 tento podíl klesl na hodnotu 98,51 %.

Provozní výnosy byly převážně tvořeny z tržeb z prodeje vlastních výrobků, které představovaly v letech 2018-2020 v průměru 89 % celkových výnosů, v roce 2021 vzrostly na 95,92 %. Druhým největším podílem na celkových výnosech byly tržby za

prodané zboží, které v roce 2019 vzrostly na 9,19 %. V následujících letech 2020 a 2021 klesly na 7,98 % a 2,31 %. Zanedbatelné položky, které tvořily nejmenší podíl na celkových výnosech v oblasti provozních výnosů, byly ostatní provozní výnosy. Tato položka měla nejvyšší hodnotu v roce 2018, a to pouze 2,21 %. Tržby z prodaného dlouhodobého majetku představovaly v roce 2020 a 2021 nejmenší podíl ve srovnání s roky 2018 a 2019, pouze 0,03 % z celkových výnosů.

Celkový podíl finančních výnosů na celkových výnosech v roce 2019 klesl na 0,35 %, v roce 2020 však zaznamenal růst a to na 1,49 %. Mezi nejmenší podíly na celkových výnosech patřily ostatní výnosové úroky a podobné výnosy, které v letech 2019 a 2020 vzrostly na 0,05 %, v následujícím roce tvořily 0 %. Ostatní finanční výnosy se během sledovaných let 2018-2020 na podílu celkových výnosů zvýšily na 1,44 %, v roce 2021 klesly na 0,71 %.

9.4 Vertikální analýza – struktura nákladů

Tabulka 12- Struktura nákladů (v tis. Kč)

POLOŽKA	2018	%	2019	%	2020	%	2021	%
NÁKLADY	552 536	100,00	576 526	100,00	510 936	100,00	568 994	100,00
PROVOZNÍ NÁKLADY	548 033	99,19	573 250	99,43	502 368	98,32	564 133	99,15
Výkonová spotřeba	436 848	79,06	451 201	78,26	379 020	74,18	428 238	75,26
Náklady vynaložené na prodané zboží	35 955	6,51	47 899	8,31	30 932	6,05	9804	1,72
Spotřeba materiálu a energie	324 830	58,79	323 342	56,08	278 319	54,47	348 554	61,26
Služby	76 063	13,77	79 960	13,87	69 769	13,66	69 880	12,28
Změna stavu zásob vlastní činnosti	-7 790	-1,41	634	0,11	-587	-0,11	-2 730	-0,48
Aktivace	-1 840	-0,33	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Osobní náklady	91 374	16,54	90 096	15,63	95 052	18,60	110 613	19,44
Mzdové náklady	67 806	12,27	66 575	11,55	70 290	13,76	81 477	14,32
Náklady na soc. zab., zdrav. poj. a ost. nákl.	23 568	4,27	23 521	4,08	24 761	4,85	29 135	5,12
Náklady na soc. zab. a zdrav. poj	22 589	4,09	22 277	3,86	23 272	4,55	27 200	4,78
Ostatní náklady	978	0,18	1 244	0,22	1 490	0,29	1 935	0,34
Úpravy hodnot v provozní oblasti	12 452	2,25	16 664	2,89	16 861	3,30	17 478	3,07
Úpravy hodnot DHM a DNM	12 435	2,25	16 814	2,92	16 878	3,30	17 478	3,07
Úpravy hodnot pohledávek	17	0,00	-149	-0,03	-17	0,00	0	0,00
Ostatní provozní náklady	16 989	3,07	14 655	2,54	12 022	2,35	10 534	1,85
Zůstatková cena prodaného dl. majetku	1987	0,36	97	0,02	46	0,01	8	0,00
Zůstatková cena prodaného materiálu	6 832	1,24	5 233	0,91	3 564	0,70	4 569	0,80
Daně a poplatky v provozní oblasti	758	0,14	712	0,12	721	0,14	701	0,12
Rezervy v prov. obl. a komplex. nákl. př. obd.	0	0,00	1 200	0,21	2 363	0,46	844	0,15
Jiné provozní náklady	7 412	1,34	7 413	1,29	5 328	1,04	4 412	0,78
FINANČNÍ NÁKLADY	4 503	0,81	3 276	0,57	8 568	1,68	4 861	0,85
Nákladové úroky	1121	0,20	902	0,16	575	0,11	401	0,07
Ostatní finanční náklady	3 382	0,61	2 374	0,41	7 993	1,56	4 460	0,78

Zdroj: vlastní zpracování podle VZZ (2018, 2019, 2020, 2021), 2023

Zhodnocení struktury nákladů

Z pohledu vertikální analýzy výkazu zisku a ztráty, která byla zaměřena na strukturu nákladů společnosti OKULA Nýrsko a.s., tvořily nejvýznamnější položku celkových nákladů provozní náklady. Ve všech sledovaných letech 2018 až 2021 to bylo více než 98,3 %. Výkonová spotřeba tvořila největší podíl provozních nákladů. Měla klesající vývoj v letech 2018-2020 důsledkem snížené spotřebě materiálu a energie. V roce 2018 tvořila 79,06 % celkových nákladů, v roce 2020 klesla tato hodnota na 74,18 %, v následujícím období opět vzrostla na 75,26 %. Položka osobních nákladů v roce 2021 zaznamenala 19,44 %, což nám ukazuje růst o méně než 3 % ve srovnání s rokem 2018. Úpravy hodnot v provozní oblasti tvořily zanedbatelný podíl na celkových výnosech. Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku měly rostoucí vývoj.

Finanční náklady představovaly v letech 2018 a 2019 podíl na celkových nákladech 0,81 % a 0,57 %. V roce 2020 tento podíl vzrostl na 1,68 %, následující rok se opět snížil na 0,85 %.

9.5 Analýza rentability

Hodnoty rentability za období 2018 až 2021 jsou zachyceny v následující tabulce.

Tabulka 13 – poměrové ukazatele rentability

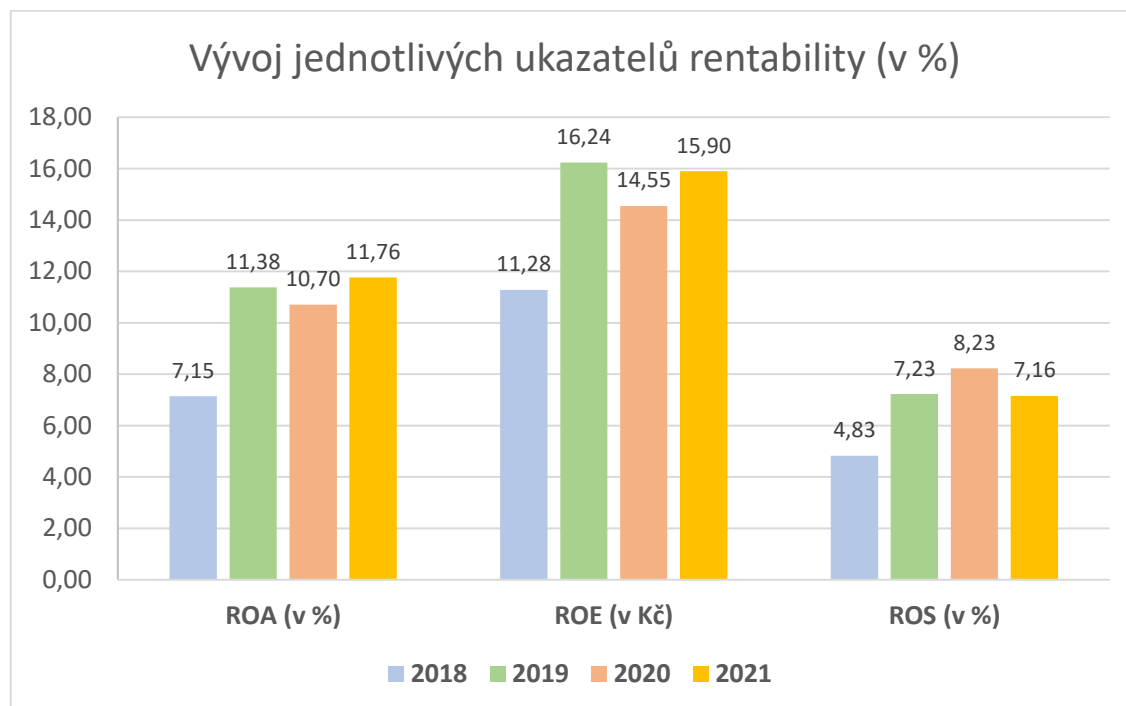
Ukazatel	2018	2019	2020	2021
ROA (%)	7,15	11,38	10,70	11,76
ROE (%)	11,28	16,24	14,55	15,90
ROS (%)	4,83	7,23	8,23	7,16
ROC (%)	95,17	92,77	91,77	92,84

Zdroj: vlastní zpracování na základě podkladových dat podniku, 2022

Firma OKULA Nýrsko a.s. měla ve sledovaném období 2018-2021 vývoj rentability kolísavý.

Ukazatel ROA podniku doznal v roce 2020 navýšení oproti roku 2018 o 3,65 %, nicméně ve srovnání s rokem 2019 zaznamenala nepatrný pokles z důvodů nárůstu hodnoty aktiv o více než 23 mil. Kč, konkrétně došlo k nárůstu pohledávek a peněžních prostředků.

Graf 5 – vývoj jednotlivých ukazatelů rentability

Zdroj: vlastní zpracování na základě podkladových dat podniku, 2022

Ukazatel rentability vlastního kapitálu (ROE) zaznamenal, jako ukazatel ROA, kolísavý vývoj. Hodnota čistého zisku, připadající na korunu investovaného kapitálu v roce 2019 vzrostla oproti roku 2018 o 4,96Kč. Tento růst byl způsoben rapidním zvýšením výsledku hospodaření v roce 2019. V následujícím roce došlo ke snížení ukazatele ROE. Hodnota čistého zisku, připadající na korunu investovaného kapitálu byla 14,55 Kč, což je ve srovnání s rokem 2019 mírný pokles o 1,69 Kč. Tento pokles byl způsoben přírůstkem vlastního kapitálu o více než 30 000 tis. Kč.

Rentabilita tržeb měla rostoucí vývoj. V roce 2020 vzrostl podíl zisku na 1 koruně tržeb, a to v porovnání s rokem 2018 o 3,4 %. Jak můžeme pozorovat ve výkazu zisku a ztrát, došlo ke snížení tržeb a značného růstu výsledku hospodaření v roce 2020. To způsobilo růst rentability tržeb.

10 Zhodnocení, návrhy a doporučení

10.1 Zhodnocení analýzy výnosů

Z provedených analýz výnosů bylo zjištěno, že společnost v roce 2020, kdy začala pandemie COVID 19, přišla o velkou sumu tržeb způsobené právě touto pandemií. Vládním nařízením na omezení výroby a zavřením většiny továren bylo způsobeno snížení odběru výrobků pro automobilový průmysl od společnosti OKULA Nýrsko a.s. Společnost však skvěle zareagovala na díru na trhu s ochrannými pomůckami a přeorientovala částečně svoji výrobu z produkce plastových součástek do aut na výrobu ochranných brýlí a štítů, které byly během pandemie COVID 19 nedostatkové zboží. Obrat plastikářské výroby klesl z obvyklého podílu 91 % na 86,7 % z celkového obratu.

OKULA tak do poloviny roku 2020 přednostně dodávala své ochranné pomůcky záchranným složkám státu. V druhé polovině roku stát upřednostnil dovážené štíty a ochranné brýle z Čínské lidové republiky, a tak se OKULA přeorientovala na zákazníky z komerční sféry. Celkové tržby z prodeje vlastních výrobků v tomto roce klesly o více než 61 000 tis. Kč. V roce 2020 činila výroba ochranných prostředků 5,8 % z celkového obratu.

V následujícím roce došlo k postupnému rozvolňování a zrušení všech vládních opatření, které byly zavedeny v důsledku pandemie. Došlo k znovuotevření výrobních společností a tím i zvýšením poptávky po plastových součástek do aut, tudíž společnost snížila výrobu ochranných pomůcek na své obvyklé 1 % ze svého celkového obratu.

Poptávka po plastikářské výrobě těchto součástek vzrostla a činila 97 % z celkového obratu společnosti. V roce 2021 se celkové provozní výnosy postupně dostávají do podoby, jakou měly před pandemií v roce 2019.

10.2 Zhodnocení analýzy nákladů

Z provedených analýz nákladů bylo zjištěno, že nejvýznamnější položkou nákladů byla spotřeba materiálu a energie. Jelikož se jedná o výrobní podnik, největší zastoupení těchto položek na nákladech je očekávané. Snížení nákladů na spotřebu materiálu nemusí být vždy pro společnost pozitivní. K tomu došlo v roce 2020. Vlivem COVIDU

19, zavřením a omezením výroby významných obchodních odběratelů se snížil odbyt výrobků do automobilového průmyslu, tudíž klesla spotřeba tohoto materiálu. Nedostatečné množství čipů do aut mělo také za následek snížení spotřeby materiálu. Výrobci těchto čipů svoji produkci částečně přeorientovali na produkci čipů pro zábavní elektrotechniku, jejíž spotřeba během pandemie výrazně vzrostla. V následujícím roce 2021 vláda zavedení opatření, díky kterému výrobní společnosti mohly bez omezení obnovit výrobu. Tím se opět zvýšila poptávka po plastových součástkách do aut, a tím se zvýšila i spotřeba tohoto materiálu. Zvýšenou položkou spotřeby energie došlo kvůli nepredikovatelnému vývoji cen elektrické energie se v roce 2021.

Ve společnosti docházelo v průběhu sledovaných let k navyšování mzdových nákladů. Hlavní příčinou toho bylo navyšování mezd zaměstnancům. Jedním z nejlepších forem motivace je finanční odměna za práci. Tato forma motivace souží ke zvýšení výkonu zaměstnanců. Ti mají díky dobrému finančnímu ohodnocení větší motivaci kvalitně odvádět svoji práci.

10.3 Tvorba rozpočtů a kalkulací

Společnost využívá ke své práci informační systém Infor M3. Tento systém slouží k vedení finančního a manažerského účetnictví společnosti, tvorbě kalkulací, objednávek, vedení skladu apod. Umožňuje i tvorbu rozpočtů, ale OKULA tuto funkci nevyužívá.

Rozpočty slouží jako podklad pro sestavování kalkulací. Společnost vytváří před koncem každého měsíce tabulku celopodnikového rozpočtu na následující měsíc, ve které porovnává plán a skutečnost. Tabulka je sestavována v programu Microsoft Excel.

Tvorba rozpočtů

Jelikož podnik má několik středisek, měl by se zaměřit na sestavování rozpočtových plánů a kalkulací na jednotlivá střediska.

Každý vedoucí střediska by byl povinen sestavit rozpočet, který by pak následně schválil finanční ředitel společnosti a na základě toho by zpracoval celopodnikový rozpočet.

Podnik vede podrobnou analytickou evidenci, která slouží k podrobnému rozčlenění nákladů dle jednotlivých středisek. Společnost přesně ví, jaké je množství nákladů a výnosů v každém středisku např. spotřeba materiálu ve středisku nástrojárna, spotřeba

materiálu ve středisku údržba strojní a stavební. Všechny tyto náklady a výnosy by finanční ředitel zaznamenal do tabulky plnění rozpočtu jednotlivých středisek a na základě zaslání rozpočtu od vedoucího střediska porovnával plán a skutečnost plnění rozpočtu. Společnost by tak mohla lépe kontrolovat a regulovat náklady a výnosy v jednotlivých střediskách.

Kalkulace

Na základě střediskového rozpočtu by byla sestavena kalkulace. Kalkulace by si jednotlivá střediska musela vytvářet samostatně. Kalkulaci by vždy sestavil vedoucí střediska. Byla by detailně rozepsána na jednotlivé výkony a materiál dle konkrétní zakázky.

10.4 Problém se zaměstnanci

Společnost OKULA Nýrsko a.s. má v současné době nedostatečné množství kvalitně proškolených pracovníků především na vedoucích pozicích. Nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců ve společnosti vede k vyšším nákladům na opravy, většímu množství zmetků ve výrobě a vyšší časové náročnosti výkonu.

Právě kvalitní vedení a management společnosti za doby COVID 19 našel díru na trhu a ustál celosvětovou krizovou situaci. Zaměřil se na výrobu ochranných brýlí a štítů a na základě poptávky po těchto produktech na trhu i zvýšil jejich produkci. Pracovníci na vedoucích pozicích přeměrovali výrobu na poptávané zboží.

Při neodborném vedení společnosti a nedostatek proškolených zaměstnanců by další krizovou situaci jako byl COVID 19 OKULA nemusela zvládnout.

Společnosti by se měla zaměřit na nábor nových zaměstnanců, především absolventů. Umožnění poskytnutí praxe učňovským oborům a vysokoškolským studentům si tak vychovávala své budoucí zaměstnance. Aby si je společnost i nadále udržela, může využít nástroj pozitivní motivace, která zahrnuje poskytnutí různých benefitů ve formě možnosti sebevzdělávání ve svém oboru, kariérního růstu a zajímavého finančního ohodnocení.

Závěr

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zhodnotit náklady a výnosy ve společnosti OKULA Nýrsko a.s. a z daných analýz vyvodit možná zlepšení, která by společnosti měla přispět ke zlepšení stávající situace v oblasti řízení nákladů a výnosů podniku.

V první kapitole byly definovány hlavní cíle bakalářské práce a její metodika. Teoretická část byla zaměřena na literární rešerši na dané téma. Druhá kapitola byla věnována nákladům. Bylo definováno pojetí nákladů z hlediska finančního účetnictví a manažerského účetnictví. Dále bylo popsáno základní členění nákladů. Třetí kapitola byla věnována výnosům, výsledku hospodaření a jeho kategoriím. Výnosy byly rozděleny dle účetního pohledu na provozní a finanční. V následující kapitole byl definován pojem kalkulace, její předmět, kalkulační systém a jeho členění. V páté kapitole byly popsány nástroje pro analýzu nákladů a výnosů. Byl vysvětlen pojem horizontální a vertikální analýza a ukazatele rentability.

V praktické části byla představena společnost OKULA Nýrsko a.s., její produkty a rozdělení společnosti na jednotlivá střediska. Dále bylo popsáno účetnictví společnosti. V závěru této kapitoly byla znázorněna organizační struktura výrobně-technického úseku společnosti a rozdělení zaměstnanců. Následující kapitola byla věnována nákladům, výnosům a výsledku hospodaření společnosti. Byly popsány náklady a výnosy v druhovém členění, které společnost využívá ve finančním účetnictví. Následně byly znázorněny obory a jejich podíl na celkovém obratu. Závěr kapitoly byl věnován vývoji výsledku hospodaření za sledované období a jeho strukturou. V osmé kapitole byl představen rozpočet a kalkulace, které společnost ke své činnosti využívá. Kalkulace byly specifikovány kalkulačním vzorcem, který společnost využívá ke kalkulaci zakázek. V následující kapitole byla provedena vertikální a horizontální analýza nákladů a výnosů společnosti. Na základě těchto analýz bylo zjištěno, že pandemie COVID 19 výrazně ovlivnila vývoj tržeb společnosti. V době začátku této pandemie se výrazně snížily tržeb z prodeje vlastních výrobků. V tomto roce došlo k bleskovému zareagování managementu společnosti a využití volného místa na trhu. Společnost částečně přeorientovala výrobu plastových součástek do aut na výrobu ochranných pomůcek. V roce 2021 došlo k nepredikovatelnému vývoji cen elektrické energie a tím i k výraznému zvýšení nákladů na spotřebu energie.

Přínosem této práce je návrh opatření, jenž povede ke zlepšení řízení nákladů a výnosů ve společnosti OKULA Nýrsko a.s. Zhodnocení analýz nákladů a výnosů a návrh opatření byly obsaženy v poslední, desáté kapitole. Tento návrh se týkal tvorby rozpočtů a kalkulací. Rozpočtové plány a kalkulace by měly být sestavovány na jednotlivá střediska. To přinese podniku podrobnější kontrolu a regulaci nákladů a výnosů ve střediskách. Druhé opatření souvisí s problémem se zaměstnanci. Nedostatek kvalifikovaných pracovníků na trhu práce může znamenat v budoucnu pro OKULU problém. Návrh opatření by měl tento problém minimalizovat a měl by vést k udržení kvalifikovaných a proškolených zaměstnanců ve společnosti.

Z výše uvedených cílů na začátku bakalářské práce lze tvrdit, že byly splněny.

Seznam použitých zdrojů

Knihy

- Fibírová, J., Šoljaková, J., Wagner, J. (2011). *Manažerské účetnictví – Nástoje a metody*. Wolters Kluwer ČR.
- Hinke, J., Bárková, D. (2011). *Účetnictví 1, Aplikace principů a technik 2.*, aktualizované a doplněné vydání. Grada Publishing.
- Hinke, J., Bárková, D. (2010). *Účetnictví 2 Pokročilé aplikace*. Grada Publishing.
- Hradecký, M., Lanča, J., Šiška, L. (2008). *Manažerské účetnictví*. Grada Publishing.
- Knápková, A., Pavelková, D., Remeš, D., Šteker, K., (2017). *Finanční analýza – Komplexní průvodce s příklady*. (3. vyd.). Grada Publishing
- Král, B., Fibírová, J., Šoljaková, I., Wagner, J., Zralý, M., Matyáš, O., Menšík, M., & Petera, P. (2018). *Manažerské účetnictví*. (4. vyd.) Management Press.
- Popesko, F., (2009). *Moderní metody řízení nákladů – Jak dosáhnout efektivního vynakládání nákladů a jejich snížení*. Grada Publishing.
- Popesko, B., Papadaki, Š. (2016). *Moderní metody řízení nákladů – jak dosáhnout efektivního vynakládání nákladů a jejich snížení*. (2.vyd.) Grada Publishing
- Procházková Taušl, P., & Jelínková, E. (2018). *Podniková ekonomika – klíčové oblasti*. Grada Publishing.
- Růžičková, P., (2011). *Finanční analýza*. (4. vyd.) Grada Publishing.
- Růžičková, P., (2015). *Finanční analýza*. (5. vyd.) Grada Publishing.
- Synek, M., Dvořáček, J., Dvořák, J., Kislingerová, E., Tomek, G. (2011). *Manažerská ekonomika*. (5. vyd.) Grada Publishing.
- Synek, M., Kislingerová, E., a spol. (2015). *Podniková ekonomika*. (6. vyd.) C. H. Beck.
- Šteker, K., Otrusinová, M., (2016). *Jak číst účetní výkazy – Základy českého účetnictví a výkaznictví*. (2. vyd.) Grada Publishing
- Štohl, P., Klička, V., (2019). *Maturitní okruhy z účetnictví 2019 – pro studenty OA a středních škol s výukou účetnictví*. (12. vyd.). Nakladatelství Ing. Pavel Štohl.

Webové stránky

Cornelly, K., (n.d.). *Výnosy – členění, účtování, tržby a HV*. [Ekonomie-ucetnictvi.cz](https://ekonomie-ucetnictvi.cz). Dostupné 14. 1. 2022 z: <https://ekonomie-ucetnictvi.cz/vynosy-cleneni-uctovani-trzby-a-hv/>

Ekonomie otázky (n.d.). Funkce zisku. Dostupné 14.1. 2022 z: <https://ekonomie-otazky.studentske.cz/2009/02/funkce-zisku.html>)

Kovařík, P., (2012). prezentace Ekonomika podniku II, Dostupné 13. 1. 2022 z: https://www.vsem.cz/data/data/sis-texty/studijni-texty-bc/st_ep_epII_kovarik4_6.pdf

ManagementMania (2016). *Tržby (Sales)*. Dostupné 14. 1. 2022 z: <https://managementmania.com/cs/trzby-sales>

Seznam tabulek

Tabulka 1 - vztah mezi náklady ve finančním a manažerském účetnictví	11
Tabulka 2- typový kalkulační vzorec.....	25
Tabulka 3 - současné produkty firmy	33
Tabulka 4 - Přehled středisek společnosti.....	34
Tabulka 5 – Vývoj počtu zaměstnanců.....	37
Tabulka 6 - Vývoj výsledku hospodaření (v tis. Kč).....	47
Tabulka 7 - ukázka tabulky plnění rozpočtu společnosti za leden 2023	49
Tabulka 8 - Kalkulační vzorec.....	51
Tabulka 9 – vývoj výnosů (v tis. Kč).....	53
Tabulka 10 - Vývoj nákladů (v tis. Kč)	55
Tabulka 11– Struktura výnosů (v tis. Kč).....	57
Tabulka 12- Struktura nákladů (v tis. Kč)	59
Tabulka 13 – poměrové ukazatele rentability.....	61

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Funkce celkových nákladů.....	15
Obrázek 2 - Analýza bodu zvratu u lineární nákladové funkce.....	21
Obrázek 3 - Kalkulační systém a jeho členění z hlediska vztahu kalkulací k časovému horizontu zpracování a využití.....	23
Obrázek 4 - organizační struktura výrobně-technického úseku.....	35

Seznam grafů

Graf 1 - struktura počtu zaměstnanců za rok 2020	36
Graf 2 – Struktura výnosů z provozní činnosti	45
Graf 3 - Obrat dle oborů	46
Graf 4 - Vývoj výsledku hospodaření v jednotlivých letech (v tis. Kč)	48
Graf 5 – vývoj jednotlivých ukazatelů rentability	61

Seznam zkratek

apod.	a podobně
a.s.	akciová společnost
atd.	a tak dále
č.	číslo
DHM	dlouhodobý hmotný majetek
DNM	dlouhodobý nehmotný majetek
Kč	korun českých
THP	technickohospodářský pracovník
tj.	to je
tzv.	takzvané

Seznam příloh

Příloha A: Výkaz zisku a ztráty 2018

Příloha B: Výkaz zisku a ztráty 2019

Příloha C: Výkaz zisku a ztráty 2020

Příloha D: Výkaz zisku a ztráty 2021

Příloha A: Výkaz zisku a ztráty 2018

Zpracováno v souladu s vyhláškou
č. 500/2002Sb. ve znění pozdějších
předpisů.

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY

v plném rozsahu

ke dni 31. prosince 2018
(v celých tisících Kč)

IČ
45359083

Název účetní jednotky:

OKULA Nýrsko a.s.

sídlo:

Klostermannova 53
340 22 Nýrsko

označení a	Text b	číslo řádku c	Skutečnost v účetním období	
			běžném 1	minulém 2
I.	Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb	01	528 209	494 172
II.	Tržby za prodej zboží	02	44 818	14 233
A.	Výkonová spotřeba (ř. 04 + 05 + 06)	03	438 848	367 525
A. 1.	Náklady vynaložené na prodané zboží	04	35 955	11 377
A. 2.	Spotřeba materiálu a energie	05	324 830	305 933
A. 3.	Služby	06	78 063	50 215
B.	Změna stavu zásob vlastní činnosti (+/-)	07	-7 790	-1 250
C.	Aktivace (-)	08	-1 840	0
D.	Osobní náklady (ř. 10 + 11)	09	91 374	101 448
D. 1.	Mzdové náklady	10	67 806	75 327
D. 2.	Náklady na sociální zabezpečení, zdravotní pojištění a ostatní náklady (ř. 12 + 13)	11	23 568	26 121
D. 2.1.	Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	12	22 589	24 962
D. 2.2.	Ostatní náklady	13	978	1 159
E.	Úpravy hodnot v provozní oblasti (ř. 15 + 18 + 19)	14	12 452	9 398
E. 1.	Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku (ř. 16 + 17)	15	12 435	10 227
E. 1.1.	Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku - trvalé	16	12 435	10 227
E. 1.2.	Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku - dočasné	17	0	0
E. 2.	Úpravy hodnot zásob	18	0	0
E. 3.	Úpravy hodnot pohledávek	19	17	-829
III.	Ostatní provozní výnosy (ř. 21 + 22 + 23)	20	12 954	12 202
III. 1.	Tržby z prodaného dlouhodobého majetku	21	2 261	1 423
III. 2.	Tržby z prodaného materiálu	22	6 227	6 212
III. 3.	Jiné provozní výnosy	23	4 467	4 567
F.	Ostatní provozní náklady (ř. 25 až 29)	24	16 989	14 946
F. 1.	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku	25	1 987	1 282
F. 2.	Zůstatková cena prodaného materiálu	26	6 832	5 879
F. 3.	Daně a poplatky v provozní oblasti	27	758	797
F. 4.	Rezervy v provozní oblasti a komplexní náklady příštích období	28	0	0
F. 5.	Jiné provozní náklady	29	7 412	6 989
*	Provozní výsledek hospodaření (+/-) (ř. 01 + 02 - 03 - 07 - 08 - 09 - 14 + 20 - 24)	30	35 947	28 541
IV.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku - podílů (ř. 32 + 33)	31	0	0
IV. 1.	Výnosy z podílů - ovládaná nebo ovládající osoba	32	0	0
IV. 2.	Ostatní výnosy z podílů	33	0	0
V.	Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku (ř. 36 + 37)	35	0	0
V. 1.	Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku - ovládaná nebo ovládající osoba	36	0	0
V. 2.	Ostatní výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku	37	0	0
H.	Náklady související s ostatním dlouhodobým finančním majetkem	38	0	0
VI.	Výnosové úroky a podobné výnosy (ř. 40 + 41)	39	32	23
VI. 1.	Výnosové úroky a podobné výnosy - ovládaná nebo ovládající osoba	40	0	0
VI. 2.	Ostatní výnosové úroky a podobné výnosy	41	32	23
I.	Úpravy hodnot a rezervy ve finanční oblasti	42	0	0
J.	Nákladové úroky a podobné náklady (ř. 44 + 45)	43	1 121	860
J. 1.	Nákladové úroky a podobné náklady - ovládaná nebo ovládající osoba	44	0	0
J. 2.	Ostatní nákladové úroky a podobné náklady	45	1 121	860
VII.	Ostatní finanční výnosy	46	2 697	3 491
K.	Ostatní finanční náklady	47	3 382	4 571
*	Finanční výsledek hospodaření (+/-) (ř. 31 - 34 + 35 - 38 + 39 - 42 - 43 + 46 - 47)	48	-1 773	-1 918
**	Výsledek hospodaření před zdaněním (+/-) (ř. 30 + 48)	49	34 174	26 623
L.	Daň z příjmů (ř. 51 + 52)	50	6 588	4 935
L. 1.	Daň z příjmů splatná	51	5 519	3 970
L. 2.	Daň z příjmů odložená (+/-)	52	1 068	965
**	Výsledek hospodaření po zdanění (+/-) (ř. 49 - 50)	53	27 586	21 688
M.	Převod podílů na výsledku hospodaření společníkům (+/-)	54	0	0
***	Výsledek hospodaření za účetní období (+/-) (ř. 53 - 54)	55	27 586	21 688
*	Čistý obrat za účetní období = I. + II. + III. + IV. + V. + VI. + VII.	56	586 710	524 121

Příloha B: Výkaz zisku a ztráty 2019

označení a	Text b	číslo řádku c	Skutečnost v účetním období	
			běžném 1	minulém 2
I.	Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb	01	554 563	526 209
II.	Tržby za prodej zboží	02	58 093	44 818
A.	Výkonová spotřeba (ř. 04 + 05 + 06)	03	451 201	436 848
A. 1.	Náklady vynaložené na prodané zboží	04	47 899	35 955
A. 2.	Spotřeba materiálu a energie	05	323 342	324 830
A. 3.	Služby	06	79 960	76 063
B.	Změna stavu zásob vlastní činnosti (+/-)	07	634	-7 790
C.	Aktivace (-)	08	0	-1 840
D.	Osobní náklady (ř. 10 + 11)	09	90 096	91 374
D. 1.	Mzdové náklady	10	66 575	67 806
D. 2.	Náklady na sociální zabezpečení, zdravotní pojištění a ostatní náklady (ř. 12 + 13)	11	23 521	23 568
D. 2.1.	Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	12	22 277	22 589
D. 2.2.	Ostatní náklady	13	1 244	978
E.	Upravy hodnot v provozní oblasti (ř. 15 + 18 + 19)	14	16 664	12 482
E. 1.	Upravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku (ř. 16 + 17)	15	16 814	12 436
E. 1.1.	Upravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku - trvalé	16	16 814	12 435
E. 1.2.	Upravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku - dočasné	17	0	0
E. 2.	Upravy hodnot zásob	18	0	0
E. 3.	Upravy hodnot pohledávek	19	-149	17
III.	Ostatní provozní výnosy (ř. 21 + 22 + 23)	20	7 305	12 984
III. 1.	Tržby z prodaného dlouhodobého majetku	21	933	2 261
III. 2.	Tržby z prodaného materiálu	22	5 055	6 227
III. 3.	Jiné provozní výnosy	23	1 318	4 497
F.	Ostatní provozní náklady (ř. 25 až 29)	24	14 655	16 989
F. 1.	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku	25	97	1 987
F. 2.	Zůstatková cena prodaného materiálu	26	5 233	6 832
F. 3.	Daně a poplatky v provozní oblasti	27	712	758
F. 4.	Rezervy v provozní oblasti a komplexní náklady příštích období	28	1 200	0
F. 5.	Jiné provozní náklady	29	7 413	7 412
*	Provozní výsledek hospodaření (+/-) (ř. 01 + 02 - 03 - 07 - 08 - 09 - 14 + 20 - 24)	30	56 712	35 947
IV.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku - podíly (ř. 32 + 33)	31	0	0
IV. 1.	Výnosy z podílů - ovládaná nebo ovládající osoba	32	0	0
IV. 2.	Ostatní výnosy z podílů	33	0	0
G.	Náklady vynaložené na prodané podíly	34	0	0
V.	Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku (ř. 36 + 37)	35	0	0
V. 1.	Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku - ovládaná nebo ovládající osoba	36	0	0
V. 2.	Ostatní výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku	37	0	0
H.	Náklady související s ostatním dlouhodobým finančním majetkem	38	0	0
VI.	Výnosové úroky a podobné výnosy (ř. 40 + 41)	39	301	32
VI. 1.	Výnosové úroky a podobné výnosy - ovládaná nebo ovládající osoba	40	0	0
VI. 2.	Ostatní výnosové úroky a podobné výnosy	41	301	32
I.	Upravy hodnot a rezervy ve finanční oblasti	42	0	0
J.	Nákladové úroky a podobné náklady (ř. 44 + 45)	43	902	1 121
J. 1.	Nákladové úroky a podobné náklady - ovládaná nebo ovládající osoba	44	0	0
J. 2.	Ostatní nákladové úroky a podobné náklady	45	902	1 121
VII.	Ostatní finanční výnosy	46	1 892	2 697
K.	Ostatní finanční náklady	47	2 374	3 382
*	Finanční výsledek hospodaření (+/-) (ř. 31 - 34 + 35 - 38 + 39 - 42 - 43 + 46 - 47)	48	-1 084	-1 773
**	Výsledek hospodaření před zdaněním (+/-) (ř. 30 + 48)	49	55 628	34 174
L.	Daň z příjmů (ř. 51 + 52)	50	10 615	6 588
L. 1.	Daň z příjmů splatná	51	10 961	5 519
L. 2.	Daň z příjmů odložená (+/-)	52	-347	1 068
**	Výsledek hospodaření po zdanění (+/-) (ř. 49 - 50)	53	45 013	27 586
M.	Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům (+/-)	54	0	0
***	Výsledek hospodaření za účetní období (+/-) (ř. 53 - 54)	55	45 013	27 586
*	Cistý obrat za účetní období = L + II. + III. + IV. + V. + VI. + VII	56	632 154	586 710

Příloha C: Výkaz zisku a ztráty 2020

Zpracováno v souladu s vyhláškou
č. 500/2002Sb. ve znění pozdějších
předpisů

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY

v plném rozsahu

ke dni 31. prosince 2020

(v celých tisících Kč)

IČ

45359083

Název účetní jednotky:

OKULA Nýrsko a.s.

sídlo:

Klostermannova 53

340 22 Nýrsko

označení a	Text b	žisko řádku c	Skutečnost v účetním období	
			běžném 1	minulém 2
I.	Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb	01	502 746	564 563
II.	Tržby za prodej zboží	02	45 204	58 093
A.	Výkonová spotřeba (ř. 04 + 05 + 06)	03	379 020	451 201
A. 1.	Náklady vynaložené na prodané zboží	04	30 932	47 899
A. 2.	Spotřeba materiálu a energie	05	278 319	323 342
A. 3.	Služby	06	69 769	79 960
B.	Změna stavu zásob vlastní činnosti (+/-)	07	-587	634
C.	Aktivace (-)	08	0	0
D.	Osobní náklady (ř. 10 + 11)	09	95 052	90 096
D. 1.	Mzdové náklady	10	70 290	66 575
D. 2.	Náklady na sociální zabezpečení, zdravotní pojištění a ostatní náklady (ř. 12 + 13)	11	24 761	23 521
D. 2.1.	Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	12	23 272	22 277
D. 2.2.	Ostatní náklady	13	1 490	1 244
E.	Úpravy hodnot v provozní oblasti (ř. 15 + 18 + 19)	14	16 861	16 664
E. 1.	Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku (ř. 16 + 17)	15	16 878	16 814
E. 1.1.	Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku - trvale	16	16 878	16 814
E. 1.2.	Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku - dočasně	17	0	0
E. 2.	Úpravy hodnot zásob	18	0	0
E. 3.	Úpravy hodnot pohledávek	19	-17	-149
III.	Ostatní provozní výnosy (ř. 21 + 22 + 23)	20	9 808	7 305
III. 1.	Tržby z prodaného dlouhodobého majetku	21	147	933
III. 2.	Tržby z prodaného materiálu	22	3 569	5 055
III. 3.	Jiné provozní výnosy	23	6 071	1 318
F.	Ostatní provozní náklady (ř. 25 až 29)	24	12 022	14 655
F. 1.	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku	25	46	97
F. 2.	Zůstatková cena prodaného materiálu	26	3 564	5 233
F. 3.	Daně a poplatky v provozní oblasti	27	721	712
F. 4.	Rezervy v provozní oblasti a kompletní náklady příštích období	28	2 363	1 200
F. 5.	Jiné provozní náklady	29	5 328	7 413
*	Provozní výsledek hospodaření (+/-) (ř. 01 + 02 - 03 - 07 - 08 - 09 - 14 + 20 - 24)	30	55 391	56 712
IV.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku - podíly (ř. 32 + 33)	31	0	0
IV. 1.	Výnosy z podílů - ovládaná nebo ovládající osoba	32	0	0
IV. 2.	Ostatní výnosy z podílů	33	0	0
G.	Náklady vynaložené na prodané podíly	34	0	0
V.	Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku (ř. 36 + 37)	35	0	0
V. 1.	Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku - ovládaná nebo ovládající osoba	36	0	0
V. 2.	Ostatní výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku	37	0	0
H.	Náklady související s ostatním dlouhodobým finančním majetkem	38	0	0
VI.	Výnosové úroky a podobné výnosy (ř. 40 + 41)	39	273	301
VI. 1.	Výnosové úroky a podobné výnosy - ovládaná nebo ovládající osoba	40	0	0
VI. 2.	Ostatní výnosové úroky a podobné výnosy	41	273	301
I.	Úpravy hodnot a rezervy ve finanční oblasti	42	0	0
J.	Nákladové úroky a podobné náklady (ř. 44 + 45)	43	575	902
J. 1.	Nákladové úroky a podobné náklady - ovládaná nebo ovládající osoba	44	0	0
J. 2.	Ostatní nákladové úroky a podobné náklady	45	575	902
VII.	Ostatní finanční výnosy	46	8 146	1 892
K.	Ostatní finanční náklady	47	7 993	2 374
*	Finanční výsledek hospodaření (+/-) (ř. 31 - 34 + 35 - 38 + 39 - 42 - 43 + 46 - 47)	48	-150	-1 084
**	Výsledek hospodaření před zdaněním (+/-) (ř. 30 + 48)	49	55 241	55 628
L.	Daň z příjmů (ř. 51 + 52)	50	10 159	10 615
L. 1.	Daň z příjmů splatná	51	10 805	10 961
L. 2.	Daň z příjmů odložená (+/-)	52	-646	-347
**	Výsledek hospodaření po zdanění (+/-) (ř. 49 - 50)	53	45 082	45 013
M.	Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům (+/-)	54	0	0
***	Výsledek hospodaření za účetní období (+/-) (ř. 53 - 54)	55	45 082	45 013
*	Čistý obrát za účetní období = I. + II. + III. + IV. + V. + VI. + VII.	56	566 175	632 154

Příloha D: Výkaz zisku a ztráty 2021

Zpracováno v souladu s vyhláškou
č. 500/2002Sb. ve znění pozdějších
předpisů

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY

v plném rozsahu

ke dni 31. prosinci 2021

(v celých tisících Kč)

IČ
45359083

název účetní jednotky:

OKULA Nýrsko a.s.

sídlo:

Klostermannova 53
340 22 Nýrsko

označení a	Text b	číslo řádku c	Skutečnost v účetním období	
			běžném 1	minulém 2
I.	Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb	01	598 735	502 746
II.	Tržby za prodej zboží	02	14 397	45 204
A.	Výkonová spotřeba (ř. 04 + 05 + 06)	03	428 238	379 020
A. 1.	Náklady vynaložené na prodané zboží	04	9 804	30 932
A. 2.	Spotřeba materiálu a energie	05	348 554	278 319
A. 3.	Služby	06	69 880	69 769
B.	Změna stavu zásob vlastní činnosti (+/-)	07	-2 730	-587
C.	Aktivace (-)	08	0	0
D.	Osobní náklady (ř. 10 + 11)	09	110 613	95 052
D. 1.	Mzdové náklady	10	81 477	70 290
D. 2.	Náklady na sociální zabezpečení, zdravotní pojištění a ostatní náklady (ř. 12 + 13)	11	29 135	24 761
D. 2.1.	Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	12	27 200	23 272
D. 2.2.	Ostatní náklady	13	1 935	1 490
E.	Úpravy hodnot v provozní oblasti (ř. 15 + 18 + 19)	14	17 478	16 861
E. 1.	Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku (ř. 16 + 17)	15	17 478	16 878
E. 1.1.	Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku - trvalé	16	17 478	16 878
E. 1.2.	Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku - dočasné	17	0	0
E. 2.	Úpravy hodnot zásob	18	0	0
E. 3.	Úpravy hodnot pohledávek	19	0	-17
III.	Ostatní provozní výnosy (ř. 21 + 22 + 23)	20	6 624	9 808
III. 1.	Tržby z prodaného dlouhodobého majetku	21	172	147
III. 2.	Tržby z prodaného materiálu	22	4 814	3 589
III. 3.	Jiné provozní výnosy	23	1 638	6 071
F.	Ostatní provozní náklady (ř. 25 až 29)	24	10 534	12 022
F. 1.	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku	25	8	46
F. 2.	Zůstatková cena prodaného materiálu	26	4 569	3 564
F. 3.	Daně a poplatky v provozní oblasti	27	701	721
F. 4.	Rezervy v provozní oblasti a komplexní náklady příštích období	28	844	2 363
F. 5.	Jiné provozní náklady	29	4 412	5 328
*	Provozní výsledek hospodaření (+/-) (ř. 01 + 02 - 03 - 07 - 08 - 09 - 14 + 20 - 24)	30	55 624	55 391

označení a	Text b	číslo řádku c	Skutečnost v účetním období	
			běžném 1	minulém 2
IV.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku - podíly (ř. 32 + 33)	31	0	0
IV. 1.	Výnosy z podílů - ovládaná nebo ovládající osoba	32	0	0
IV. 2.	Ostatní výnosy z podílů	33	0	0
G.	Náklady vynaložené na prodané podíly	34	0	0
V.	Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku (ř. 36 + 37)	35	0	0
V. 1.	Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku - ovládaná nebo ovládající osoba	36	0	0
V. 2.	Ostatní výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku	37	0	0
H.	Náklady související s ostatním dlouhodobým finančním majetkem	38	0	0
VI.	Výnosové úroky a podobné výnosy (ř. 40 + 41)	39	9	273
VI. 1.	Výnosové úroky a podobné výnosy - ovládaná nebo ovládající osoba	40	0	0
VI. 2.	Ostatní výnosové úroky a podobné výnosy	41	9	273
I.	Úpravy hodnot a rezervy ve finanční oblasti	42	0	0
J.	Nákladové úroky a podobné náklady (ř. 44 + 45)	43	401	575
J. 1.	Nákladové úroky a podobné náklady - ovládaná nebo ovládající osoba	44	0	0
J. 2.	Ostatní nákladové úroky a podobné náklady	45	401	575
VII.	Ostatní finanční výnosy	46	4 460	8 146
K.	Ostatní finanční náklady	47	5 671	7 993
*	Finanční výsledek hospodaření (+/-) (ř. 31 - 34 + 35 - 38 + 39 - 42 - 43 + 46 - 47)	48	-1 603	-150
**	Výsledek hospodaření před zdaněním (+/-) (ř. 30 + 48)	49	54 021	55 241
L.	Daň z příjmů (ř. 51 + 52)	50	10 098	10 159
L. 1.	Daň z příjmů splatná	51	10 366	10 805
L. 2.	Daň z příjmů odložená (+/-)	52	-268	-646
**	Výsledek hospodaření po zdanění (+/-) (ř. 49 - 50)	53	43 923	45 082
M.	Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům (+/-)	54	0	0
***	Výsledek hospodaření za účetní období (+/-) (ř. 53 - 54)	55	43 923	45 082
*	Čistý obrát za účetní období = I. + II. + III. + IV. + V. + VI. + VII	56	624 224	566 175

Abstrakt

Beková, A. (2023). Analýza nákladů a výnosů ve vybraném podnikatelském subjektu (Bakalářská práce). Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta ekonomická.

Klíčová slova: náklady, výnosy, členění nákladů a výnosů, výsledek hospodaření, kalkulace, analýza nákladů a výnosů, horizontální analýza, vertikální analýza, ukazatele rentability

Tato bakalářská práce je zaměřena na analýzu nákladů a výnosů v podniku. Práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. Teoretická část bakalářské práce je věnována deskripci nákladů, výnosů a jejich členěním. Jsou charakterizovány kalkulace a nástroje pro analýzu nákladů a výnosů. Na část teoretickou navazuje část praktická, která je zaměřena na využití těchto poznatků. V rámci této části je představena společnost OKULA Nýrsko a.s. Po popisu nákladů a výnosů v podniku následuje podoba kalkulace a rozpočtu, které podnik využívá. Na závěr jsou popsána možná opatření, která by vedla ke zlepšení stávající situace v oblasti řízení nákladů a výnosů v podniku.

Abstract

Beková, A. (2023). Cost-benefit analysis in a selected business entity. (Bachelor Thesis). University of West Bohemia, Faculty of Economics, Czech Republic.

Key words: costs, revenues, cost and revenue classification, profit, calculations, budgets, cost and revenue analysis, horizontal analysis, vertical analysis, profitability indicators

This bachelor thesis is focussed on analysis of costs and revenues in a business entity. This work is divided into two parts. The theoretical part of the bachelor thesis is devoted to the description of costs, revenues and their classification and allocation. There are characterized calculations and tools for cost and revenue analysis. The practical part is a follow up to a theoretical part, which is focused on the use of this knowledge. Within this part of the work, the company OKULA Nýrsko a.s. is presented. After description of costs and revenues in the company, follows the form of calculation and budget, which the company uses. Finally, possible measures are described that would lead to an improvement of the current situation in the area of costs and revenues management in the company.